

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Andra Kammaren. Nr 62.

Torsdagen den 2 juni.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 27 nästlidna maj.

§ 2.

Sedan Riksdagens båda kamrar förehaft och godkänt de uti statsutskottets memorial nr 72, 85 och 103, bankoutskottets memorial nr 21, bevillningsutskottets memorial nr 24 samt jordbruksutskottets memorial nr 114 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, i hvilka kamrarna fattat stridiga beslut, samt bestämdt blifvit, att vederbörliga omröstningar öfver de olika besluten skulle denna dag äga rum, så anställdes nu omröstningar enligt nedan intagna voteringspropositioner i följande ordning, nämligen:

Gemensamma omröstningar.

Första omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 72.)

»Den, som i likhet med Första kammaren vill i fråga om kontanta aflöningsförmåner för läkaren vid Visby hospital samt öfverläkare och sysslomän vid nedan nämnda hospital och asyler godkänna följande lönestat att träda i kraft den 1 januari 1911:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.
	Kr.	Kr.	Kr.
Stockholms hospital.			
Göteborgs hospital.			
1 öfverläkare	5,000	2,500	7,500
Transport	5,000	2,500	7,500

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

	Lön.		Tjänstgöringspenningar.		Summa.	
	Kr.		Kr.		Kr.	
Transport	5,000	—	2,500	—	7,500	—
Härnösands hospital.						
1 öfverläkare	5,000	—	2,500	—	7,500	—
Piteå hospital.						
1 öfverläkare	5,000	—	2,500	—	7,500	—
Summa	97,866	66	51,333	34	149,200	—

Anm. Aflöningen kan ————— tjänstgöringspenningar.
röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren beslutat i fråga om kontanta aflöningsförmåner för läkaren vid Visby hospital samt öfverläkare och sysslomän vid nedan nämnda hospital och asylter godkänna följande lönestat att träda i kraft den 1 januari 1911:

	Lön.		Tjänstgöringspenningar.		Summa.	
	Kr.		Kr.		Kr.	
Stockholms hospital.						
Göteborgs hospital.						
1 öfverläkare	5,000	—	2,000	—	7,000	—
Härnösands hospital.						
1 öfverläkare	5,000	—	2,000	—	7,000	—
Piteå hospital.						
1 öfverläkare	5,000	—	2,000	—	7,000	—

————— tjänstgöringspenningar. >

Sedan voteringszedlarne blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen utfallit med 45 Ja och 168 Nej.

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 112 Ja och 28 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster

eller 45 Ja och 168 Nej,
sammanräkningen visade 157 Ja och 196 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innebäll.

Andra omröstningen:

(enligt bankoutskottets memorial nr 21 punkt 1.)

»Den, som i likhet med Första kammaren vill, att, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, Riksdagen må medgifva, att domänintendenten, f. d. kaptenen Magnus Fredrik Rodhe må från och med månaden näst efter den, hvarunder hans förordnande såsom domänintendent kommer att efter den 20 juli 1910 upphöra, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren beslutat, att domänintendenten, f. d. kaptenen Magnus Fredrik Rodhe må från och med månaden näst efter den, hvarunder hans förordnande såsom domänintendent kommer att efter den 20 juli 1910 upphöra, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor.»

Sedan voteringszedlarne blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen utfallit med 66 Ja och 150 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kam-

Gemensamma omröstningar. (Forts.)	maren samtidigt anställd, hade utfallit med.....	121 Ja och 23 Nej,
	hvadän, då därtill lades Andra kammarens röster	
	eller	<u>66 Ja och 150 Nej,</u>
	sammanräkningen visade	187 Ja och 173 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Tredje omröstningen:

(enligt bankoutskottets memorial nr 21, punkt 2.)

»Den, som i likhet med Första kammaren vill, att, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, Riksdagen må medgifva, att kommissionslandtmätarna Fredrik Theodor Petersson och Anders Wilhelm Sandberg må, enhvar från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked från kommissionslandtmätarebefattningen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna in- dragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension af 400 kronor ut- öfver den pension, som enligt gällande stadganden om kommissions- landtmätares pensionsrätt må tillkomma honom, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren be- slutat, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke må vinna Riksdagens bifall.»

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren^o ingätt, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräkn- ning, och befanns att omröstningen utfallit med 84 Ja och 134 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kam- maren samtidigt anställd, hade utfallit med	104 Ja och 37 Nej,
hvadän då därtill lades Andra kammarens röster	
eller	<u>84 Ja och 134 Nej,</u>
sammanräkningen visade	188 Ja och 171 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Fjärde omröstningen:

(enligt bankoutskottets memorial nr 21 punkt 3.)

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

»Den, som i likhet med Första kammaren vill, att Riksdagen må medgifva, att geodetförmannen vid rikets allmänna kartverk Anders Petter Hedén må å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension af 3,400 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han varder entledigad från sin befattning vid kartverket, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren medgifvit, att geodetförmannen vid rikets allmänna kartverk Anders Petter Hedén må under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension af 3,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han varder entledigad från sin befattning vid kartverket.

Sedan voteringsseklarne blifvit afämnade samt en sedel afagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs seklarnes öppnande och uppräknings, och befanns att omröstningen utfallit med 39 Ja och 181 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 112 Ja och 33 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster

eller	39 Ja och 181 Nej,
sammanräkningen visade	151 Ja och 214 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Femte omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 85 punkt 1.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade järnvägar på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 1,537,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna 350,000 kronor, röstar

Gemen-
samma om-
röstningar.
(Forts.)

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat att till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade järnvägar på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 1,476,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna 350,000 kronor.

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingätt, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknings, och befanns att omröstningen utfallit med 45 Ja och 175 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med..... 111 Ja och 34 Nej. hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster

eller	45 Ja och 175 Nej,
sammanräkningen visade	156 Ja och 209 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Sjätte omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 85 punkt 2.)

»Den, som i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för fortsättande af arbetet med uppförande af en ny bro öfver Stångån vid Linköping på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 100,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit statsutskottets hemställan och Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.»

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd

och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringsseglarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning, och befanns att omröstningen utfallit med 27 Ja och 192 Nej.

*Gemen-
samma om-
röstningar.*
(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kam-
maren samtidigt anställd, hade utfallit med 109 Ja och 36 Nej,
hvidan, då därtill lades Andra kammarens röster
eller 27 Ja och 192 Nej,
sammanräkningen visade 136 Ja och 228 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Sjunde omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 85, punkt 3.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för år 1911 till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar bevilja ett anslag å 3,325,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat att för år 1911 till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar bevilja ett anslag å 2,525,000 kronor.

Sedan voteringsseglarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringsseglarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräkn-
ning, och befanns att omröstningen utfallit med 104 Ja och 115 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kam-
maren samtidigt anställd, hade utfallit med 128 Ja och 16 Nej,
hvidan, då därtill lades Andra kammarens röster
eller 104 Ja och 115 Nej,
sammanräkningen visade..... 232 Ja och 131 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

Åttonde omröstningen:

(enligt bevillningsutskottets memorial nr 24, punkt 1.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill godkänna Kungl. Maj:ts förslag i rubriken nr 56 att bestämma tullen å artikeln fläsk, andra slag, till 20 öre per kilogram, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat, att rubriken i fråga skall erhålla följande lydelse:

Fläsk:

andra slag	fritt.»

Sedan voteringssedlarne blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen utfallit med 93 Ja och 125 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 114 Ja och 29 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster

eller	93 Ja och 125 Nej,
sammanräkningen visade	207 Ja och 154 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Nionde omröstningen:

(enligt bevillningsutskottets memorial nr 24, punkt 2.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill godkänna Kungl. Maj:ts förslag i rubriken nr 77 och sålunda bestämma tullen å artikeln majs, omalen, till 1 krona 50 öre per 100 kilogram, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat, att, ifrågavarande rubrik skall erhålla följande förändrade lydelse:

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

Spannmål:
omalen:

majs

fri.»

Sedan voteringssedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingätt, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknings, och befanns att omröstningen utfallit med 77 Ja och 144 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 100 Ja och 42 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster eller 77 Ja och 144 Nej, sammanräkningen visade 177 Ja och 186 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Tionde omröstningen:

(enligt bevillningsutskottets memorial nr 24, punkt 3.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att viktgränsen i förslagets rubrik nr 198 bestämmes till 2,5 kilogram, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat, att ifrågavarande viktgräns bestämmes till 1 kilogram.»

Sedan voteringssedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingätt, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknings, och befanns att omröstningen utfallit med 27 Ja och 192 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren

Gemensamma omröstningar. (Forts.)	samtidigt anställd, hade utfallit med	37 Ja och 100 Nej,
	hvidan, då därtill lades Andra kammarens röster eller	27 Ja och 192 Nej,
	sammanräkningen visade	64 Ja och 292 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Elfte omröstningen:

(enligt jordbruksutskottets memorial nr 114.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att herr Runes m. fl. ifrågavarande motion icke må bifallas, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat, att Kungl. Maj:t må för innevarande år utöfver det af 1908 års Riksdag anvisade beloppet för utlämnande af lån till egnahems-låneförmedlare disponera ytterligare två millioner kronor.»

Sedan voteringssedlarne blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarues öppnande och uppräkn-ning, och befanns att omröstningen utfallit med 77 Ja och 141 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med	110 Ja och 35 Nej,
hvidan, då därtill lades Andra kammarens röster eller	77 Ja och 141 Nej,
sammanräkningen visade	187 Ja och 176 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Tofte omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial ur 103 punkt 1.)

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att i den bland utgiftsstaterna för tullverket förekommande aflöningsstaten general-

tulldirektörens aflöning upptages på följande sätt: lön 9,000 kronor, tjänstgöringspenningar 3,000 kronor, ortstillägg 1,000 kronor, summa 13,000 kronor, samt att till följd däraf aflöningsstatens summa höjes med 2,000 kronor och utgiftsstaternas slutsumma likaledes med 2,000 kronor, röstar

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutit, att generaltulldirektörens aflöning skall utgöras af lön 7,000 kronor, tjänstgöringspenningar 3,000 kronor, ortstillägg 1,000 kronor summa 11,000 kronor.»

Sedan voteringsseglarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringsseglarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs seglarnes öppnande och uppräknin-
g, och befanns att omröstningen utfallit med 18 Ja och 201 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankomsten och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 110 Ja och 34 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster

eller 18 Ja och 201 Nej,
sammauräkningen visade 128 Ja och 235 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Trettonde omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 103 punkt 2.)

»Den, som i likhet med Första kammaren, vill, att den bland tullverkets utgiftsstaten upptagna aflöningsstaten må beträffande generaltullstyrelsen i nedannämnda del erhålla följande lydelse:

	K r o n o r.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
1 notarie.....	2,200	1,500	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
4 d:o.....	—	—	—	16,000	

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

samt att i följd häraf aflöningsstatens summa må höjas med 4,000 kronor och utgiftsstatens slutsumma likaledes med 4,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att omförmälda aflöningsstat skall i nedannämnda del erhålla följande lydelse:

	K r o n o r .				
	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
1 notarie.....	2,200	1,500	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
3 d:o.....	—	—	—	12,000	

Sedan voteringssedlarna blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingätt, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen utfallit med 28 Ja och 187 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med..... 100 Ja och 42 Nej, hvidan, då därtill lades Andra kammarens röster
eller 28 Ja och 187 Nej,
sammanräkningen visade 128 Ja och 229 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Fjortonde omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial nr 103 punkt 3.)

»Den, som i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen beslutar

att såsom förutsättning för ikraftträdande den 1 januari 1911 af lönestaten för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning skall gälla, att följande allmänna grundsatser skola tilläm-

pas vid förestående omarbetning af den vid tullstadgan fogade taxa a ersättning, som i vissa fall skall till tjänsteman och betjante i tullverket af trafikerande utgöras nämligen:

1:o) Ersättningsbeloppen inbetalas alltid till vederbörande tullförvaltning enligt af densamma utställd räkning;

2:o) Ersättning för förrättning, verkställd å den för vederbörande tjänst innehafvare gällande tjänstgöringstid, skall, såvida icke förrättningen är af beskaffenhet, att ersättning därför utgår enligt resereglementet, tillfalla tullverket, dock att, äfven i fall, då ersättning för förrättningen sålunda icke tillkommer tjänst innehafvaren, godtgörelse för fortskaffningskostnad, där sådan kostnad måst af tjänst innehafvaren utgifvas, skall honom tillhandahållas, hvaremot ersättning för förrättning, verkställd å öfvertid, äfvensom all enligt resereglementet utgående ersättning skall tillfalla vederbörande tjänst innehafvare och utbetalas till denne af tullförvaltningen; samt

3:o) Hinder möter icke för dessa tjänst innehafvare att, beträffande dem tillfallande ersättning, såsom hittills varit vanligt, träffa öfverenskommelse med trafikerande; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutit,

att såsom förutsättning för ikraftträdande den 1 januari 1911 af lönestaten för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning skall gälla, att följande allmänna grundsats för skola tillämpas vid förestående omarbetning af den vid tullstadgan fogade taxa å ersättning, som i vissa fall skall till tjänstemän och betjante i tullverket af trafikerande utgöras, nämligen:

1:o) Ersättningsbeloppen inbetalas alltid till vederbörande tullförvaltning enligt af densamma utställd räkning;

2:o) Ersättning för förrättning, verkställd å den för vederbörande tjänst innehafvare gällande tjänstgöringstid, skall, såvida icke förrättningen är af beskaffenhet, att ersättning därför utgår enligt resereglementet, tillfalla tullverket, dock att, äfven i fall, då ersättning för förrättningen sålunda icke tillkommer tjänst innehafvaren, godtgörelse för fortskaffningskostnad, där sådan kostnad måst af tjänst innehafvaren utgifvas, skall honom tillhandahållas; hvaremot ersättning för förrättning, verkställd å öfvertid, äfvensom all enligt resereglementet utgående ersättning skall tillfalla vederbörande tjänst innehafvare och utbetalas till denne af tullförvaltningen;

3:o) Hinder möter icke för dessa tjänst innehafvare att, beträffande dem tillfallande ersättning, såsom hittills varit vanligt, träffa öfverenskommelse med trafikerande; samt

4:o) Med bibehållande af den i tullstadgan, § 16 mom. 3:o), föreskrifna allmänna tjänstgöringstid skall den i § 185 af tullstadgan

Gemensamma omröstningar.
(Forts.)

afsedda arbetstiden hos tullförvaltningarna i och för kontors- och tullbehandlingsärenden, d. v. s. den s. k. allmänna expeditionstiden, öfver hela riket under tid, då seglation vid respektive tullplats pågår, utgöra minst sju timmar dagligen å söckendag och skola tjänstemän och betjante vara pliktige, då ej särskilda hinder möta, att å öfvertid mot i ofvannämnda taxa bestämd ersättning utföra de tjänst-åtgärder, som de trafikerande enligt tullstadgan äga påfordra.»

Sedan voteringssedlarne blifvit aflämnade samt en sedel afagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs sedlarnes öppnande och uppräknig, och befanns att omröstningen uti allt med 53 Ja och 162 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankomsten och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med..... 85 Ja och 54 Nej, hvadan, då därtill lades Andra kammarens röster
eller 53 Ja och 162 Nej,
sammanräkningen visade..... 138 Ja och 216 Nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

§ 3.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda bevillningsutskottets betänkande nr 30 och sammansatta banko- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1.

§ 4.

Vid föredragning härefter af sammansatta banko- och jordbruksutskottets memorial, nr 2, med hemställan om anvisande af ersättning åt utskottets kansli och vaktbetjäning, blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 5.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts bärpå föredragna utlåtande nr 53 bordlades åter.

§ 6.

Angående öfverlåtelse till Kalmar stad af vissa delar af en fastighet.

Till afgörande föreläg nu jordbruksutskottets utlåtande, nr 116, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till Kalmar stad af vissa delar af den för högre allmänna läroverket därstädes använda fastighet m. m.

I en till Riksdagen den 15 april 1910 aflåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 194, hade Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att den del af den för högre allmänna läroverket i Kalmar nu använda och af tomterna nr 328, 329, 330, 331, 332, 333 och 334 samt halfva tomten nr 335 i norra kvarteret af stadsdelen Kvarnholmen bestående fastigheten, hvilken icke redan tillhörde Kalmar stad, finge med äganderätt öfverlätas till staden under villkor, att staden dessförinnan till domkapitlet i Kalmar aflämnade skriftlig förbindelse att enligt ritning, hvilken blifvit i vederbörlig ordning fastställd, inom tid, som af Kungl. Maj:t bestämdes, uppföra ny byggnad för högre allmänna läroverket i Kalmar äfvensom att för framtiden tillhandahålla fullgodt läroverkshus med gymnastiksal och lekplan samt bostad eller i behörig ordning bestämd hyresersättning åt rektor.

*Angående
öfverlåtelse
till Kalmar
stad af vissa
delar af en
fastighet.
(Forts.)*

I detta sammanhang hade utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren väckt motion, nr 311, däri herr *Jeansson* i Kalmar föreslagit, att Riksdagen ville, med ändring af Kungl. Maj:ts proposition i ärendet, medgifva, att den för högre allmänna läroverket i Kalmar nu använda och af tomterna nr 328, 329, 330, 331, 332, 333 och 334 samt halfva tomten nr 335 i norra kvarteret af stadsdelen Kvarnholmen bestående fastigheten, hvilken icke redan tillhörde Kalmar stad, finge med äganderätt öfverlätas till staden under villkor, att staden dessförinnan till domkapitlet i Kalmar aflämnade skriftlig förbindelse att enligt ritning, hvilken blifvit i vederbörlig ordning fastställd, inom tio år, från det beslut i ärendet meddelats, uppföra ny byggnad för högre allmänna läroverket i Kalmar.

Utskottet hemställde, att Riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt afsä å herr *Jeanssons* i Kalmar i anledning däraf väckta motion.

Reservation hade emellertid afgifvits af herr *Lundell*, som ausett att utskottet bort tillstyrka bifall till den af herr *Jeansson* i Kalmar i ämnet väckta motionen.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, lämnades på begäran ordet till

Herr *Jeansson* i Kalmar, som yttrade: Herr talman! Såsom af utskottets betänkande framgår, afser denna fråga, att Kalmar stad skulle få öfvertaga en fastighet, i hvilken allmänna läroverket därstädes är inrymdt, mot det att staden uppför ett nytt läroverkshus och lämnar tomt till ett sådant kostnadsfritt. Förhållandet är, att den gamla läroverksbyggnaden är otidsenlig. Den kunde visserligen repareras, men man har tänkt sig, att det vore bättre att bygga ett större hus och därigenom få större utrymme. Staden har, såsom vi veta, ingen skyldighet att ikläda sig en sådan kostnad. Men den har dock velat göra det och erbjudit sig att för en kostnad af bortåt 600,000 kronor uppföra en läroverksbyggnad och lämna tomt för en

Angående
öfverlåtelse
till Kalmar
stad af vissa
delar af en
fastighet.

(Forts.)

sådan. Då är det också alldeles själfklart, att staden måste få den gamla läroverkstomten och det gamla läroverkshuset såsom vederlag. Det gamla läroverkshuset har beräknats hafva ett värde af 200,000 kronor, och sålunda gör staden en uppoffring på nära 400,000 kronor.

Man tycker väl nu, att det skulle vara en enkel sak att anordna det så, att staden skulle få det gamla läroverkshuset, mot det att den i stället lämnar ett flera gånger mera värdt hus. Stadsfullmäktige i Kalmar hafva icke heller tänkt sig, att detta kunde röna något motstånd. Men då staten är meddelägare i den gamla fastigheten, måste Riksdagens samtycke inhämtas, innan saken kunde ordnas, och stadsfullmäktige i Kalmar giingo därför in till Kungl. Maj:t med begäran, att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga proposition i detta syfte. Kungl. Maj:t har nu till Riksdagen inkommit med en sådan proposition, men i denna proposition hafva villkoren för en dylik anordning blifvit betydligt skärpta för staden. Kungl. Maj:t har nämligen föreslagit tre skärpningar.

Den första är, att staden skulle åläggas framtida underhållsskyldighet af fastigheten. Nu är staden genom tidigare arrangemang, såsom framgår af sidan 5 i betänkandet, därigenom att staden under tio års tid betalat 200 riksdaler banko årligen, befriad från allt framtida underhåll af det nuvarande läroverkshuset. Under sådana förhållanden tycker man, att det icke är rimligt, att staden, då den nu visat tillmötesgående och med stora kostnader vill bygga ett nytt läroverkshus, skall åläggas framtida underhållsskyldighet af detsamma, något som staden beträffande det gamla läroverkshuset blifvit befriad från. Det var den första skärpningen.

Den andra är, att hyresersättning åt rektor skulle stipuleras. Ja, skyldighet att lämna bostad eller hyresersättning åt rektor åligger staden enligt 216 § i läroverksstadgan, och denna sak hör således icke hit. Det finnes ingen anledning att inblanda den i denna uppörelse, och den bör därför helt och hållet utgå.

Den tredje skärpningen är, att, då staden begärt att inom en tidrymd af 10 år få öfverlämna läroverksbyggnaden fullt färdig, Kungl. Maj:t förklarar, att öfverlåtelsen skall ske, »inom tid som af Kungl. Maj:t bestämmes». Litet hvar, som deltagit i det kommunala lifvet, vet nog, att en summa af 600,000 kronor icke så lätt kan åstadkommas af en mindre kommun, utan att det behöfves tid och staden har därför ansett det säkrast att förbehålla sig tio år, inom hvilka staden förpliktat sig att lämna byggnaden fullt färdig. Staden kan då naturligtvis icke finna sig i att vara beroende af Kungl. Maj:ts godtycke, inom hvilken tid läroverksbyggnaden skall vara färdig, i all synnerhet som föredragande departementschefen förutsätter höstterminen 1917 såsom den yttersta tidpunkten, för det nya läroverkshusets fullbordning, hvilket framgår af sid. 17 och 18 i den kungl. propositionen.

Ja, mina herrar, om dessa villkor blifva af Riksdagen antagna, blir det icke någon ny läroverksbyggnad af, och jag och andra med mig, som arbetat på att få till stand ett tidsenligt läroverkshus i Kalmar, komma till korta mot våra motståndare, som säga, att den gamla läroverksbyggnaden är bra, som den är, och att det blott är

nutidens pretentioner, som äro för stora. Således främjar icke Kungl. Maj:t genom att uppställa dessa villkor det syfte, som bort ligga Kungl. Maj:t om hjärtat, nämligen att Kalmar allmänna läroverk måtte få tidsenliga lokaler. Följden blir, att ingen ny läroverksbyggnad kommer till stånd. Sådan som situationen nu är, vill jag därför hemställa, att Andra kammaren måtte bifalla den af herr Lundell vid utskottets betänkande fogade reservationen, i hvilken förordas bifall till den af mig väckta motionen.

*Angående
öfverlåtelse
till Kalmar
stad af vissa
delar af en
fastighet.
(Forts.)*

Vidare anförde:

Grefve R. Hamilton: Herr talman, jag är alldeles öfvertygad om, att kammaren håller mig räkning för, om jag blott med några få ord svarar herr Jeansson i Kalmar, och jag tror, att jag kan göra det.

På senare tider har den åsikten gjort sig gällande och äfven häfdats af såväl Riksdagen som Kungl. Maj:t, att, när någon förändring äger rum med afseende på en läroverksbyggnad, den stad eller kommun, inom hvilken byggnaden är belägen, skall åtaga sig underhållsskyldighet af densamma för framtiden och äfven lämna antingen bostad eller årligt hyresbidrag till rektor. Det vore naturligtvis oriktigt, att, om andra kommuner måste åtaga sig dylika skyldigheter, ett särskildt undantagsförhållande nu skulle äga rum med afseende på Kalmar.

Hvad tiden beträffar, föreslår Kungl. Maj:t, att byggnaden skall vara färdig inom af Kungl. Maj:t bestämd tid, och man kan vara öfvertygad om, att Kungl. Maj:t icke kommer att bestämma den tiden så snävt, att icke Kalmar stad inom densamma kan hinna att uppföra ifrågavarande byggnad. Det hot herr Jeansson i Kalmar framkastade, att, därest Kungl. Maj:ts förslag antages, icke någon ny läroverksbyggnad kommer till stånd få vi väl knappast fatta såsom fullt allvarligt menadt. Det är ju, såsom vi veta, af synnerligen stor betydelse och synnerlig stor fördel för städerna att få läroverk inom sina områden, och det är värst för Kalmar stad, om läroverksbyggnaden därstädes befinner sig i dåligt skick. Ja, då hufvudsaken emellertid är, att Riksdagen icke bör frånträda de vägar, på hvilka den vid behandling af liknande spörsmål förut gått, hemställer jag, herr talman, om bifall till utskottets förslag.

Herr Lundell: Såsom synes af utskottets betänkande, har jag reserverat mig mot det beslut, hvartill utskottet kommit. Det är kanske icke oegentligt, om ett läroverk, som begär större förmåner, blir utvidgadt i ett eller annat hänseende, att den kommun, inom hvilken läroverket är beläget, förbinder sig till skyldigheter, som den ej förut haft. Men här är förhållandet endast sådant, att Kalmar stad erbjudit sig att för den nya läroverksbyggnaden göra en uppoffring på ungefär 400,000 kronor. Att på grund bara af detta förhållande ålägga staden skyldigheter, som den ej haft förut, har jag ansett obilligt, och att man i det hänseendet ifråga om underhållskostnaden och dylikt icke bör skärpa stadens skyldigheter i följd af

*Angående
öfverlåtelse
till Kalmar
stad af vissa
delar af en
fastighet.*

(Forts.)

denna uppoffring, anser jag vara helt naturligt. Det är nog en oegentlighet, att det icke finnes en generell lagbestämmelse och lagstadgande, huru det skall förhålla sig med underhållet af de allmänna läroverken. Men som jag angifvit, anser jag denna omständighet, som nu är i fråga, icke böra föranleda någon skärpning af stadens skyldigheter gent emot läroverket.

I fråga om rektorsbostaden är det ju egentligen icke fråga om, att staden protesterar mot att utgöra de skyldigheter, som den haft. I öfrigt tror jag, att det icke är till läroverkets fördel, om man gör dessa skärpta bestämmelser. Ty det är, som den förste talaren yttrade, mycket tvifvelaktigt, om staden underkastar sig de uppoffringar, som nu blifvit ifrågasatta, ifall Kungl. Maj:t håller på sitt förslag.

I fråga om tiden för byggandet anser jag nog, att en sammanjämkning är möjlig på ett eller annat sätt. Ty det är mycket sannolikt, att det skall göras mycket storartade reparationer å det hus, som finnes, och kanske blir det för staden fördelaktigare att bygga tidigare, än som man nu erbjudit sig att göra.

Jag ber att få yrka bifall till min reservation.

Herr Jeansson i Kalmar: Herr talman! Blott ett par ord som svar på grefve Hamiltons yttrande.

Grefve Hamilton förbiser helt och hållet för det första, att här är ett särskildt aftal gjordt, att staden skall vara befriad från all framtida underhållsskyldighet beträffande läroverksbyggnaden — det synes på sid. 18 i utskottets betänkande och sid. 5 i den kungl. propositionen. Och när det finns ett dylikt aftal och staden har betalat visst belopp för vinnande af denna befrielse, bör väl aftalet respekteras. Detta får icke likställas med, att man generellt ålägger städerna det eller det med afseende å underhållet, när man gifver städerna förmånen att utvidga läroverket. Det är ju något heit annat. Vore det så, som grefve Hamilton förutsätter, skulle från stadens sida ingen invändning kunna framställas.

Vidare nämnde grefve Hamilton om hyresersättningen till rektor vid läroverket. Den undandrager sig staden icke, utan staden lämnar åt den nuvarande rektorn en riklig hyresersättning, och han har förklarar sig fullkomligt belåten därmed. Det är också stadens skyldighet att göra detta. Men i min motion har jag endast velat framhålla, att detta är en sak, som ej alls hör till denna fråga.

Således finner jag de skäl, grefve Hamilton anført för afslag å min motion och herr Lundells reservation, icke vara hållbara.

Grefve R. Hamilton: Herr talman! Här är fråga om att staten skall öfverlåta åt Kalmar stad en fastighet, värderad till, så vidt jag erinrar mig, cirka 200,000 kronor — tomten är värderad till 50,000 kronor — med de byggnader, som finnas på densamma. Nåväl, när staten öfverlämnar detta åt Kalmar stad med full äganderätt, så, äfven om aftal rörande underhållskostnaden förut blifvit träffadt, borde väl Kalmar stad fått fullständig ersättning för att den afstår från aftalet genom att få denna fastighet såsom gåfva.

Den siste ärade talaren framhöll också, att hyresersättning till

rektor eller bostad åt honom ville icke staden undandraga sig. Då vet jag ej, hvarför den skulle motsätta sig att gå in på, att den bestämmelsen intages bland villkoren för öfverlåtelsen.

*Angående
öfverlåtelse
till Kalmar
stad af vissa
delar af en
fastighet.*
(Forts.)

Herr Jansson i Krakerud: Jag vill endast säga det, att jag verkligen anser, att det är helt naturligt, att talaren från Kalmar kämpar för sin stad och dess fördelar. Men då Kungl. Maj:t och utskottet äro eniga om det beslut, som här föreligger, synes det mig, att man icke behöfver använda längre tid att diskutera denna fråga. Ty icke lär det väl vara möjligt, att Riksdagen fattar ett annat beslut, än hvad här föreslås. Dessutom är ju att märka, att Kalmar stad tillskyndas åtskilliga fördelar, som icke äro att förakta. Motionären nämnde, att Kalmar stad icke har någon skyldighet att bygga läroverkshus. Ja, huruvida Kalmar vill bygga ett läroverkshus eller icke, anser jag, att man icke bör befatta sig med, åtminstone gör icke jag det. Vilja de bygga, så få de, och vilja de icke, så få de slippa. Jag har endast här velat yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Jeansson i Kalmar: Jag vill blott säga, att det icke är staten, som äger hela läroverkshuset, utan staten och staden gemensamt, och för att få detta rättsförhållande ordnad, är det, som frågan kommit till Riksdagen. Således är icke fråga om hela 200,000 kronor, som staden skulle få till skänks i utbyte mot 600,000 kronor, utan endast om en del af dessa 200,000 kronor.

Herr Persson i Tällberg: Herr talman! Jag vill endast fästa kammarens uppmärksamhet på, att Kalmar stad i alla fall har en fördel som få städer ha. Här skulle staten upplåta den tomt, som tillhör staten, och Kalmar stad få den, och jag tycker således, att det är en stor fördel, som Kalmar stad skulle få, och att den bör vara tacksam därför.

Hvad beträffar rektorsbostaden, så är det icke någon ny pålaga, ty hyresersättning har förut utgått. Men Kalmar stad blir faktiskt försatt i en bättre ställning än de flesta andra städer, äfven om Kungl. Maj:ts förslag bifalles. Jag kan således ej förstå, huru det skulle kunna vara möjligt, att Andra kammaren fattar ett annat beslut än utskottet föreslagit, hvarför jag vill anhålla om bifall till utskottets förslag.

Herr Lundell: Det är icke mycket att tacka för från stadens sida, när staden får erlägga en utgift på 400,000 kronor utöfver den ersättning, den erhåller, och man får icke undra på, om icke därutöfver staden vill åtaga sig skyldigheter eller förbinda sig till vissa förpliktelser, som den icke anser sig skyldig till.

Härmed var öfverläggningen slutad. I öfverensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena framställde herr talmannen propositioner först på bifall till utskottets hemställan och därefter på bifall till den af herr Lundell afgifna, vid utlåtandet fogade reservationen; och blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 7.

Härefter föredrogos hvart för sig:

Jordbruksutskottets utlåtande nr 117, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 8 § i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907; och första särskilda utskottets memorial, nr 13, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Kammaren biföll hvad utskotten i nämnda utlåtande och memorial hemställt.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 2,31 e. m. för att åter sammanträda kl. 7 e. m., då enligt utfärdadt anslag detta plenum komme att fortsättas.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 2 juni.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Herr talmannen gaf på begäran ordet till

Herr Lindhagen, som yttrade: Med anledning af hvad som förliden natt passerade mellan mig och talmannen, ber jag få yttra några ord och beklaga, att det behöft komma därhän.

På samma gång jag visserligen anser mig ägt synnerligt fog att vid tillfället besvara det angrepp, som under ärendets behandling i Första kammaren riktats emot mig, hvarom jag ock erhållit uppmaning från många håll både inom och utom Riksdagen, ber jag till en början få medgifva, att det kanske var ett förbiseende af mig, att jag ej på förhand därom underrättat talmannen och gjort honom underkunnig om mina motiv.

Äfven ligger mig till last, enligt hvad jag vid närmare öfvervägande funnit, att jag låtit mitt anförande sväfvä ut onödigt mycket, ehuru väl talarens i Första kammaren dunkla antydning om något, som skulle sagts äfven i utskottet, dock nödvändiggjorde en viss vidlyftighet.

Med beklagande däraf får jag tillika inför kammaren framföra

min ursäkt till talmannen, att jag icke i detta senare afseende tagit den hänsyn till hans anmaning, som vederbort.

§ 2.

Till afgörande förelåg bevillningsutskottets betänkande, nr 29, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, dels ock i ämnet väckta motioner. Förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Genom proposition nr 88 af den 11 mars 1910, hvilken remitterats till bevillningsutskottet, hade Kungl. Maj:t, under återopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bilagdt förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Med skrifvelse nr 192 af den 15 april 1910 hade Kungl. Maj:t vidare till Riksdagen öfverlämnat, bland annat, tabeller att tjäna till ledning vid uträknande af skatt enligt förslaget till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Till bevillningsutskottet hade därjämte hänvisats följande inom Riksdagen väckta motioner rörande ifrågavarande ämne, nämligen:

* inom Första kammaren:

- nr 76 af herr *Bergström*,
- nr 77 » grefve *Douglas*,
- nr 78 » » *Lagerbjelke*,
- nr 79 » herr *Johan Östberg*,
- nr 80 » herrar *Lindblad* och *Gustafsson*,
- nr 82 » herr *Fahlbeck*,
- nr 84 » » *Clason*,
- nr 86 » » *Danström*, samt

inom Andra kammaren:

- nr 285 af herr *Åkesson*,
- nr 286 » » *Canell* m. fl.
- nr 287 » » *Palme*,
- nr 288 » herrar *Christiernson* och *Åberg*,
- nr 289 » herr *Nilsson* i Malmö,
- nr 290 » » *Olausson*,
- nr 291 » » *Jonsson* i Hökhult m. fl. och
- nr 292 » » *Karlsson* i Fjäl.

Utskottet hemställde,

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt icke kunnat oförändradt bifallas, måtte antaga samma förslag med de ändringar och tillägg, ett vid betänkandet fogadt författningsförslag utvisade;

Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.

(Forts.)

2:o) att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, på hvad sätt sådan ändring i fråga om beräkningen af bolags kapital, som i herr Danströms ofvan omnämnda motion blifvit ifrågasatt, lämpligen skulle, med beaktande af de synpunkter utskottet i detta afseende uti betänkandet framhållit, kunna genomföras, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag i ämnet, hvartill utredningen kunde föranleda;

3:o) att de i detta betänkande behandlade motioner

- a) I: 76 af herr *Bergström*,
- b) I: 77 » greve *Douglas*,
- c) I: 78 » » *Lagerbjelke*,
- d) I: 79 » herr *Johan Östberg*,
- e) I: 80 » herrar *Lindblad* och *Gustafsson*,
- f) I: 82 » herr *Fahlbeck*,
- g) I: 84 » » *Clason*,
- h) I: 86 » » *Danström*,
- i) II: 285 » « *Åkesson*,
- k) II: 286 » » *Canell* m. fl.
- l) II: 287 » » *Palme*,
- m) II: 288 » herrar *Christiernson* och *Åberg*,
- n) II: 289 » herr *Nilsson* i Malmö,
- o) II: 290 » » *Olausson*,
- p) II: 291 » » *Jonsson* i Hökhult m. fl. och
- r) II: 292 » » *Karlsson* i Fjäl

mätte få anses besvarade genom hvad utskottet under 1:o) och 2:o) hemställt.

Beträffande utskottets författningsförslag i dess helhet hade reservationer afgifvits:

af herr *Åkerberg*, som med instämmande af herr *Jonsson* i Hökhult ansett, att utskottet bort hemställa, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke mätte till någon Riksdagens åtgärd föranleda;
af herr *Ericsson* i Ofvanmyra, med hvilken herr *Nilsson* i Bonarp instämt; samt
af herr *Branting*.

Sedan herr talmannen anmält ärendet till handläggning, begärdes ordet af

Herr *Karlsson* i Göteborg, som yttrade: I afseende å föredragningen af bevillningsutskottets betänkande nr 29 tillåter jag mig hemställa:

att betänkandet mätte punktvis företagas till afgörande;

att vid behandlingen af det i punkten 1 omnämnda författningsförslag först må föredragas 7 §, därefter 12 §, vidare öfriga författningsrum paragrafvis och, där så erfordras, momentvis i nummerföljd, därefter rubrikerna och sist utskottets hemställan;

att vid behandling af 7 § öfverläggningen må få omfatta betänkandet i dess helhet;

att, därest en eller annan del af förslaget återremitteras till bevillningsutskottet, detta må äga befogenhet att äfven föreslå de ändringar i ej återremitterade delar, som kunna äga sammanhang med eller anses vara en följd af återremissen;

att, i afseende å nummerbeteckning af paragrafer och moment, utskottet må äga att vidtaga sådana ändringar, som påkallas af kammarnas beslut;

samt att af förslagets text ej må behöfva uppläsa andra delar än sådana, beträffande hvilka uppläsning begäres.

Hvad herr Karlsson i Göteborg sålunda hemställt, bifölls af kammaren.

I anledning häraf företog kammaren först till behandling 7 § i författningsförslaget; och yttrade därvid:

Herr Jonsson i Hökhult: Herr talman, mina herrar! Då ifrågasvarande förslag är af så omfattande natur, har det syntts mig naturligt, att detsamma bort underkastas en synnerligen genomgående granskning af Riksdagens ledamöter. Emellertid torde förhållandena ingalunda hafva medgifvit detta, och redan denna omständighet utgör enligt min uppfattning tillräckligt skäl att till en kommande riksdag uppskjuta behandlingen af denna fråga. Det synes mig emellertid deessutom, som om vissa af de i Kungl. Maj:ts förslag nu ifrågasatta anordningarna ingalunda vore affattade efter de inom vårt land rådande förhållandena. Jag syftar i detta hänseende särskildt på grunderna för taxering af jordbruk. Visserligen torde icke kunna bestridas riktigheten af den principen, att, så vidt möjligt är, hvarje slag af inkomst bör taxeras efter det verkliga och icke efter det beräknade inkomstbeloppet. Men i fråga om denna principens tillämpning, då det gäller afkastningen af jordbruk eller skogsbruk, torde synnerligen många och stora svårigheter möta. Det är icke själfva skatten i och för sig, mot hvilken jag vänder mig. Staten behöfver uttaga skatter för att få in medel för att kunna fullgöra sina förbindelser. Det är de grunder, efter hvilka skatten skall utgå, hvilkas tillämpning jag tror komma att möta stora svårigheter i fråga om jordbruket. Denna grund för uttaxering af skatten torde teoretiskt sedt vara den rättvisaste, där den utan svårighet kan tillämpas så, att den verkliga inkomsten kommer fram och kan beskattas. I praktiken kommer man säkert att möta stora och betänkliga svårigheter, då man skall tillämpa den rena, verkliga inkomsts-katten vid jordbruket. Jag tror, att det blir mycket svårt och betungande för jordbrukarna att föra en ordnad och noggrann bokföring, som jag tror blifver nödvändig för att få fram den verkliga, rena inkomsten, men som blir allt för betungande för det mindre jordbruket. Jag fruktar icke för att den rena, verkliga inkomsts-katten som skatt skall blifva högre för jordbruket än därpå hvilande skatt nu är, utan tror, att den kanske snarare i många fall blir mindre, då man gjort afdrag för alla omkostnader, men jag kan icke finna det vara lämpligt, hvad

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

jordbruket beträffar, att antaga ett skatteförslag, som i praktiken säkerligen kommer att trycka hårdare, än nödvändigt är, genom den besvärliga deklarationsplikten, som blir tyngre för jordbruket än kanske själva inkomstskatten. Kungl. Maj:t har också, såsom af propositionen framgår, i någon mån insett svårigheten för jordbruket att bokföra och deklarerera för den verkliga inkomsten, men tror, att denna svårighet är öfverkomlig. Äfven jag tror, att de flesta svårigheter äro öfverkomliga, om de än äro förenade med mycken möda och mycket besvär. Kungl. Maj:t har därför frångått krafvet på deklARATION för den största delen af våra jordbrukare och i stället gifvit dem frihet att lämna åtskilliga uppgifter genom att på för detta ändamål upprättade blanketter anteckna åtskilligt, som hör till jordbrukets bedrivande, såsom utsädet och skördens myckenhet, kreaturens antal och kostnaden för jordbrukets skötande m. m. m., och därmed lämnat mera ått godtycket att deklarerera. Det är nämligen icke möjligt att kontrollera riktigheten af denna deklARATION. Jag kan icke förstå, hur det kan vara möjligt för taxeringsmyndigheterna att på grund af uppgifterna å dessa blanketter komma till rätta med och få fram den verkliga inkomsten, utan kommer nog inkomsten att blifva mera godtyckligt beräknad än verkligt. Jag tror, att det skulle vara till stor fördel för staten att ifråga om jordbruket hafva en fast utgångspunkt, hvarefter skatten utgår. Den inkommer då till staten mera jämnt och säkert, och staten kan säkrare beräkna inkomsten. Om skatten skall utgå efter den verkliga inkomsten, kan staten vissa år få in rätt stora skatter och andra år obetydliga, beroende på skördens godhet. Äfven skulle det vara en stor förmån för jordbrukarna, om de fortfarande finge vara fria från den besvärliga deklarationsplikten och sluppe att deklarerera samt på förhand visste sin skattskyldighet. Detta förslag lämnar rätt stora möjligheter för dem, som vilja vara mindre noggranna och lämna godtyckliga uppgifter på de blanketter, som skola ligga till grund för taxeringen, och i fråga om hvilka det icke gärna är möjligt att kontrollera, om uppgifterna äro med verkliga förhållandet öfverensstämmande eller icke. Man har skäl att frukta, att detta kan verka demoraliserande på vårt folk.

Åtskilliga klagomål hafva nog framkommit, att jordbruket varit mycket ojämnt och ej tillräckligt beskattadt. Dessa klagomål kunna nog i något fall haft sitt berättigande, beroende på, att det varit svårt att beskatta skogen och jordbruket tillsammans, men om vi fortsätta på den väg, som vi redan slagit in på, att beskatta skogen särskildt för sig och taxera jordbruket endast för jordbruksrörelsen, så tror jag, det skall bli mycket lättare att taxera jordbruket och få en så rättvis och jämn taxering som möjligt. Under senare åren ha många af den jordbruksidkande befolkningen öfvergifvit jordbruket därför att det är tungt, kräfande och arbetsamt, och gått till andra näringar, som äro mera lätta, trefliga och vinstgifvande. Jag har många gånger hört föräldrar, då de talat om sina barns framtida bana, säga: »Våra barn skola aldrig bli jordbrukare, emedan det är så arbetsamt och förenadt med så mycket slit och släp». Man kan befara, att om vi ålägga jordbrukarne skyldighet att deklarerera sin inkomst på jordbruket på det sätt, som föreliggande förslag angifver, och därmed

ytterligare öka svårigheterna för jordbrukarne, detta kan ha den påföljden, att många flera lämna jordbruket och gå till andra näringar. Under alla förhållanden skulle det vara synnerligen önskvärdt att icke nu antaga detta förslag för att få tillfälle att bättre sätta sig in i denna för våra jordbrukare så viktiga fråga.

Då jag är öfvertygad om, att kammarens ledamöter redan på förhand bestämt sig för, hur de skola votera i denna fråga, skall jag icke upptaga kammarens tid längre, utan endast yrka afslag å utskottets betänkande.

Häruti instämde herr *Olsson* i Blädinge.

Herr *Karlsson* i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Af dem i denna kammare, som ha suttit i utskottet, är den enda reservanten herr *Jonsson* i Hökhult, hvilken i sista stund beredde sig tillfälle att tillsammans med herr *Akerberg* från Första kammaren få aflämnas en reservation.

Emellertid få väl herrarne erkänna, att de skäl, som herr *Jonsson* i Hökhult framburit för det afslagsyrkande han framställt, ha varit skäligen magra. Han har erkänt, att de principer, som bära ifrågasvarande förslag, äro fullt rättvisa. Ett af hans skäl för afslag har varit, att Riksdagen icke skulle haft tillfälle att granska det föreliggande förslaget. Vi ha ju dock haft det i två månader, visserligen ha vi varit öfverhopade med arbete, men ärendet är ju fullt grundlagsenligt behandladt och har varit föremål för — det vågar jag säga — en noggrann utredning i utskottet. Så det skälet tror jag icke har bärkraft.

Det egentliga skälet för herr *Jonssons* i Hökhult afslagsyrkande är ju det besvär, som skulle uppstå för jordbrukarne genom själfdeklaration, och det låter sig icke förneka, att själfdeklarationen kommer att utgöra ett besvär, som man bort undvika, om man kunnat. Men nu är det så, att, om vi vilja hafva en modernisering af vårt skatteväsen genomförd, så är det alldeles nödvändigt, att man inför en verklig inkomstskatt, och en sådan kan icke genomföras utan att man har reda på den verkliga inkomsten. Det sätt, hvarpå den s. k. inkomstskatten nu utgår för jordbruksnäringen, är ju ingen egentlig inkomstskatt, då den icke beräknas efter den verkliga inkomsten, utan efter en inkomst, som man på förhand fastställer, oafsedt om ifrågasvarande jordbruk lämnar denna inkomst eller icke. Jag vill bara säga det, att vill man ha, och anser man det vara riktigt att öfvergå till verklig inkomstskatt, så är ju själfdeklaration nödvändig.

Nu sade herr *Jonsson* i Hökhult, att det är svårt för de smärre jordbrukarnes skull att införa själfdeklaration, därför att dessa ha svårt att åstadkomma bokföring. Det är sant, men därför bereder just det föreliggande förslaget vederbörande smärre jordbrukare — de äro för öfrigt icke så små, ty det är ju fråga om jordbruksfastigheter på ända upp till 25,000 kronors taxeringsvärde — förslaget bereder, säger jag, alla dessa tillfälle till en deklaration, hvilken icke bör erbjuda några synnerligen stora svårigheter att åstadkomma.

Jag behöfver icke gå in på detta formulär n:o 2, som herrarne

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

ganska väl kända till, och jag är öfvertygad om, att kammaren icke onödigtvis önskar en lång debatt. Därför tror jag, herr talman, att, då här icke framförts något annat egentligt skäl för afslag än detta besvär med själfdeklaration för jordbrukarne, jag åtminstone tills vidare, efter att ha bemött detta skäl, vågar afstå från att vidare yttra mig och endast yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Söderberg i Hobborn. Herr talman, mina herrar! Den siste ärade talaren har ju med några ord bemött herr Jonsson i Hökhult, då han uppträdde och yrkade afslag å det föreliggande förslaget. Jag vill dock här konstatera, att det är en mycket stor fråga, en fråga på hvilken man nedlagdt ofantligt mycket arbete, och på samma gång vill jag konstatera, att här är ju fråga om att öfvergå från ett ohållbart system till ett mera rättvist beskattningssystem. Mottot för Kungl. Maj:ts proposition har ju varit, för det första att den beskattningsbara inkomsten bör hänföra sig till den verkliga nettoinkomsten, för det andra att genom förmögenhetsskatten den fonderade inkomsten skall träffas hårdare än inkomst af arbete och för det tredje att göra skatten jämväl i afseende på förmögenhet progressiv samt att utbilda afdragsrätten för mindre inkomsttagare. Det är dessa synpunkter, som legat till grund för här föreliggande förslag.

Om vi stanna några ögonblick vid den första punkten, om den beskattningsbara inkomstens hänförande till den verkliga inkomsten, och ställa den i belysning af de förhållanden, som för närvarande äro rådande, så måste vi ovillkorligen gifva detta förslag det erkännandet, att det är byggt på rättvisa grunder. Ty om man tar ett exempel, en fastighet, som efter nuvarande beskattningsgrund får skatta efter 5 procent af taxeringsvärdet — huru ställer sig därvidlag förhållandet? I Stockholm kan det vara ett hus, som ger 10 å 12 procent af taxeringsvärdet, men den nuvarande beskattningsformen är sådan, att det icke behöfver gifva mer i skatt än som det skulle gifva, om afkastningen vore fem procent af taxeringsvärdet. Om jag tager ett hus i en stad, som jag känner mycket väl till, t. ex. Falun, så lämnar det i afkastning 3 procent af taxeringsvärdet. Men ägaren till detta hus får icke skatta för denna inkomst, utan för en inkomst, beräknad till 5 procent af taxeringsvärdet i detta fall, och detta kan ju icke vara rättvist.

Hvad den andra synpunkten beträffar, så bör man väl kunna vara öfverens om, att den, som har en fonderad förmögenhet, skall hårdare träffas af skatten än den, som endast har att skaffa sig inkomst genom sina händers arbete eller genom tjänst, men som icke har någon förmögenhet för öfrigt. Hvad som för öfrigt varit grundläggande för förslaget är, att skatten skall träffa progressivt uppåt och träffa den högre inkomsttagaren mera än den mindre o. s. v.

Nu har man mot detta förslag framställt den anmärkningen, att det skulle vara omöjligt för jordbrukarne att komma tillrätta med detsamma. Jag vill i visst afseende gifva rätt åt dem, som uttalat betänkligheter i detta afseende. Förhållandena kunna vara mycket olikartade i vårt land. Det är olika förhållanden med afseende på

jordens beskaffenhet och dess natur och äfven med afseende på innehafvarnes förmåga att kunna bedöma och veta, huru stor arealen är m. m. m. m. Det kan ju därför vara mycket, som talar för, att man bör vara betäukksam, när man går att antaga det nu föreliggande förslaget. Men då herr vice ordföranden i bevillningsutskottet redan antyd, att det formulär n:o 2, som är bifogadt förslaget, är afsedt för jordbrukarne, i synnerhet mindre jordbrukare, så kan det väl icke vara så värst omöjligt att komma tillrätta med detta. De enkla uppgifter som det här är fråga om att lämna, komma ovillkorligen att på ett bättre sätt verka vägledande för taxeringsmyndigheterna än det nuvarande systemet.

Det kan ändå, säger man, icke blifva något annat än en *beräknad* inkomst i dessa fall, men då vill jag påstå, att den beräknade inkomsten hvilar på en bättre grund än den nuvarande beräknade inkomsten, som endast hvilar på *taxeringsvärdet*.

Nu har man äfven sagt mot det här föreliggande förslaget, att man icke skulle taga det, förrän man fått den allmänna bevillningen om- lagd och moderniserad. Om man tager det föreliggande förslaget, så har man tagit bort taxeringsvärdet som beskattningsgrund och den därpå hvilande allmänna bevillningen i viss mån. Men jag tänker, att andra komma att inlåta sig på denna fråga, hvarför jag anser mig icke behöfva göra det. Jag har endast vela säga, att vi icke hafva någon anledning att uppskjuta denna fråga, till dess den föreligger i sin helhet. Och för min del kan jag icke finna annat, än att man bör antaga det nu föreliggande förslaget, hvilket, såvidt jag kan finna, hvilar på rättvisa principer.

Det är en detalj, som jag, medan jag har ordet, skall be att få beröra. Utskottet har gjort några förändringar i förslaget. Särskildt med afseende på hvad som skall beräknas som förmögenhet enligt 13 § i 5 kap., som handlar om grunderna för taxering af förmögenhet, har utskottet gjort ett tillägg, som jag icke anser vara riktigt lyckadt. Jag skall icke uppräknat hvad som enligt min mening utgör hinder för att antaga detta tillägg, men jag vill icke låta det stå oanmärkt. Utskottet har, da det gällt att beräkna egendom af lefvande och döda inventarier, stannat vid att beräkna denna förmögenhet endast då den öfverstiger ett värde af 3,000 kr. I den kungl. propositionen finnes icke något sådant undantag. Jag hänvisar till hvad utskottet säger om denna sak. Utskottet anför nämligen:

»Den grund för uppdelning af lös egendom i beskattningsbar och icke beskattningsbar sådan, hvarpå Kungl. Maj:ts förslag sålunda hvilar, synes utskottet vara principiellt riktig, och utskottet har därför funnit sig icke kunna i vidare mån tillmötesgå de i motionerna framställda önskemålen, än att utskottet ansett, *att* till gruppen lefvande och döda inventarier borde hänföras äfven sådana till yttre lösören hänförliga föremål, som exempelvis lyxekipage, automobiler, lustjakter och dylikt, *att* smycken, hvilka i allmänhet torde hafva ett jämförelsevis lätt bestämbar realisationsvärde och som i vissa fall kunna representera betydande tillgångar, borde öfverföras till gruppen för penningar och värdepapper, *samt att* slutligen med hänsyn till näringsidkare i blygsammare ekonomiska villkor lefvande och döda

Forordning om inkomst- och förmögenhets-skatt.

(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mögenskaps-
skatt.*

(Forts.)

inventarier äfvensom yttre lösören borde vid taxeringen upptagas endast under förutsättning att värdet af skattskyldig tillhörig sådan egendom öfverstiger 3,000 kronor.»

Jag har velat fästa uppmärksamheten på detta. Utskottet erkänner, att Kungl. Maj:ts förslag hvilat på rättvisa principer, men det oaktadt har utskottet i detta afseende frångått denna princip och ansett, att man endast borde taga i betraktande sådan löseegendom, allenast då den öfverstege 3,000 kronor. Nu har man gjort ganska stor affär af detta. Det anser jag icke riktigt, ty om värdet uppginge till 3,000 kronor, skulle $\frac{1}{60}$ del af denna summa läggas till den öfriga inkomsten, hvilket i detta fall skulle blifva 50 kronor. Då för en inkomst af 1,400—1,700 kronor denna skatt beräknas till en procent, så skulle det med en procent blifva 50 öre på denna förmögenskapssumma, och det kan väl icke vara så afskräckande. Men olägenheterna kunna vara så stora, att de, som hafva löseegendom öfverstigande 3,000 kronor i värde eller uppgående till 4,000 kronor, kanske komma att göra hvad de kunna för att nedbringa värdet af sin löseegendom så, att det icke öfverstiger 3,000 kronor. Jag tycker, att i beskattningshänseende detta är en så liten fråga för jordbrukarne i allmänhet, att man borde bibehålla de rättvisa principer, som förslaget hvilat på i öfrigt.

Det kunde nog vara flera detaljer, som man här skulle vilja vända sig mot, och detsamma kan också sägas om åtskilliga af de reservationer, som här äro afgifna. Men jag skall icke upptaga kammarens tid därmed utan för min del förklara, att, då jag anser förslaget hvilat på rättvisa grunder och då jag tänker, att den stora allmänheten väl kommer till rätta med detsamma i sinom tid, jag yrkar bifall till den föredragna paragrafen.

Herr Nilsson i Linnås: Herr talman! Då jag är en af dem, som undertecknat herr Jonssons i Hökhult motion i denna fråga, och då jag dessutom är representant för en valkrets, som till ojämförligt största delen består af små jordbruk, i hvilkas förhållanden denna lag säkerligen komme att te sig svårast vid den praktiska tillämpningen, vill jag här yttra några ord.

Såvidt jag vet, äro vi alla ense om, att den princip, som ligger till grund för detta lagförslag, är fullt rättvis. Och fränsedt ett par punkter i det nu föreliggande utskottsforslaget, är beräkningsgrunden, efter hvilken skatt skall utgå, sådan, att den teoretiskt sedt enligt min öfvertygelse icke lämnar mycket öfrigt att önska. Men den med denna lag förknippade deklarationsplikts fullgörande, om detta skall ske efter de nu uppsatta formulären, kommer att för den mindre skrif- och räknekunnige jordbrukaren medföra så stora svårigheter, att det måste väcka de allra största betänkligheter beträffande antagandet af denna lag.

Som vi alla veta, finnes i lagen en bestämmelse, som innehåller, att äfven för jordbrukare skall såsom inkomst taxeras hyresvärdet för bostad samt att detta värde skall beräknas efter »i orten gällande hyrespris eller i saknad af sådan jämförelse efter annan grund, som taxeringsnämnden finner lämplig.» Å andra sidan har man ju rätt

att göra afdrag för reparationskostnad samt slitningsvärde på bostaden äfvensom för brandförsäkringspremier. Denna bestämmelse är i sig själf rättvis, om den kunde rättvist praktiseras, men jag är fullt öfvertygad om, att den kommer att förorsaka kolossala svårigheter och trakasserier för både jordbrukaren och taxeringsmyndigheterna, och att den icke kommer att inbringa några nämnvärda medel till statsverket. Den, som är från landsbygden, vet mycket väl, att hyresvärdet för en bostad där icke kan beräknas högre än underhålls- och slitningskostnaden. Är bostaden präktig och rymlig, så är hyresvärdet högt, men då äro också underhålls- och slitningsvärdet samt brandstodspremien höga; i motsatt fall är det tvärtom. Det blir dessutom mycket svårt, för att icke säga omöjligt, för en taxeringskommitté i ett distrikt, som kanske omfattar flera kvadratmil, att någorlunda rättvist kontrollera uppgifterna, då inom hvarje by det knappast finnes en byggnad, som är lik den andra.

Förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

(Forts.)

Af nu anförda skäl anser jag, att lagförslaget behöfver omarbetas i syfte, att denna bestämmelse, i hvad den rör jordbruket, uteslutes, och i syfte att få deklarationsskyldigheten förenklad.

Herr talman! Jag ber att få instämma i herr Jonssons i Hökhult yrkande.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad samt herr talmannen framställt propositioner dels på godkännande af utskottets förslag till förevarande paragraf, dels ock på afslag å samma förslag, blef paragrafen af kammaren godkänd.

12 §, som härefter föredrogs, skulle enligt utskottets förslag lyda sålunda:

12 §.

Skyldiga att erlägga förmögenhetsskatt äro:

a) svenska medborgare, som äro eller böra vara i riket mantals-skrifna, samt

b) föreningar och samfund, hvilkas medlemmar icke på grund af medlemskapet äga del i föreningens eller samfundets förmögenhet, ägare af för gemensamt behof afsatta s. k. besparingsskogar, och andra likartade samfälligheter, som förvaltas själfständigt för delägarnas gemensamma räkning, äfvensom stiftelser, samtliga dock endast för så vidt de jämlikt 2 kap. äro skyldiga att erlägga inkomstskatt:

för all den förmögenhet, de äga, vare sig här eller å utrikes ort;

c) svenska medborgare, som icke äro eller böra vara i riket mantalsskrifna samt utlänningar och utländska bolag:

för förmögenhet, som är här i riket nedlagd.

Medlem af konungaätten är frikallad från utgörande af förmögenhetsskatt.

Olönad svensk konsul är skattskyldig allenast för förmögenhet, som är här i riket nedlagd.

Uti en vid denna paragraf afgifven reservation hade herr *Bran-ting* yrkat bifall till herr Nilssons i Malmö uti motionen nr 289 gjorda

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

hemställa, att ur paragrafen måtte uteslutas orden: »Medlem af konungaätten är frikallad från utgörande af förmögenhetsskatt».

Sedan paragrafen föredragits, lämnades på begäran ordet till

Herr Nilsson i Malmö, som anförde: Herr talman! Jag ber att beträffande förevarande paragraf 12 få yrka bifall till den af mig väckta motionen eller, hvilket är detsamma, till en af herr Branting vid denna paragraf fogad reservation. Jag skall icke besvära kammaren med något särskildt anförande utan hänvisar till den efter min mening tillräckliga motivering, som lämnats i motionen.

Eenligt min uppfattning är det orimligt, att konungabusets medlemmar skulle åtnjuta skattefrihet icke blott för af staten beviljade anslag, utan också för de kapital, de äga i sin privata förmögenhet. Det är en besynnerlig inkonsekvens, att medlemmar af konungahuset skola utgöra fastighetsskatt, men icke skatt för annat privat kapital, liksom om sådant kapital för furstar vore något heligare än jordegendom. Det kan därför, synes det mig, icke vara rättvist att, såsom det är föreslaget, ytterligare utvidga den kungliga skattefriheten, så att medlemmar af konungahuset skulle frikallas från all förmögenhetsskatt. För att bringa förnuft, ordning och reda i detta förhållande yrkar jag, att skattefriheten för medlem af konungaätten skall afse allenast af staten avisadt anslag, men icke inkomst af kapital, och att således ur denna § skola uteslutas orden: »Medlem af konungaätten är frikallad från utgörande af förmögenhetsskatt.»

Härefter yttrade:

Herr Kvarnzelius: Herr talman! I utskottet har jag yrkat bifall till den af herr Nilsson i Malmö väckta motionen, ehuru jag icke lätit anteckna mig som reservant. Då här nu framställts ett yrkande på bifall till den af herr Branting afgifna reservationen, hvilken innebär ett bifall till motionen, skall jag be att få instämma i detta yrkande.

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman! Jag har inom utskottet intagit samma ståndpunkt som herr Kvarnzelius, d. v. s. jag har röstat för bifall till motionen. Jag ber alltså, herr talman, att få yrka bifall till herr Brantings reservation.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Jag tillåter mig ändå att vädja till kammaren och fråga, huruvida kammaren anser, att, därför att man här vidtager en omläggning af den direkta beskattningens grunder, man skall utsträcka skattskyldigheten utöfver hvad som förut varit förhållandet och göra det på ett sätt, som här är ifrågasatt. Jag undrar, om det icke skulle vara ur alla synpunkter lämpligast att härvidlag låta det förblifva vid det gamla, och jag kan icke tänka mig annat än att väl något yrkande i den vägen kommer att här inom kammaren framställas.

Herr Eriksson i Grängesberg: Herr talman! Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet ansåg, att det icke skulle vara lämpligt att vid detta tillfälle, då det endast är fråga om att ändra grunderna för beskattningen, draga in en sådan fråga som denna. Då vill jag säga, att det dock är tydligt, att när man skall söka åstadkomma en revision, så skall man äfven se till, hvilka som förut betalat skatt och hvilka som i fortsättningen rättvisligen böra göra detsamma. Enligt den gamla ordningen var det regel, att medlem af kungahuset var skattskyldig för fastighet. Jag anser det nu vara rättvist, att denna skattskyldighet utvidgas att gälla inkomst af kapital- och förmögenhetsskatt, hvarför jag, herr talman, yrkar bifall till herr Brantings reservation.

Forordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.
(Forts.)

Herr Nilsson i Bonarp: Herr talman! Det har ju sedan gammalt varit förhållandet, att medlem af kungahuset åtnjutit skattefrihet, och då detta är i fallständig öfverensstämmelse med skattelagstiftningar i andra länder, så torde det väl icke föreligga tillräcklig anledning för oss att nu i detta hänseende göra ändring. Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Med herr Nilsson i Bonarp förenade sig herr *Vennersten*.

Herr Branting: Herr talman! Jag kändaer mig icke öfvertygad om, att herr Nilsson i Bonarp är beredd att visa, att i andra länder den enskilda förmögenhet, som kan vara i handen på medlem af det kungliga huset, skall vara skattefri. Det är möjligt, att så är förhållandet på somliga håll, men det är ovisst om det är så öfverallt, och därför tror jag, att detta skäl icke är tillräcklig anledning för oss att vid detta tillfälle fortsätta med en oriktig princip.

Det yttrades från statsrådsbänken, att det endast gällde en fortsättning af hvad som förut bestämt. Men som jag i min reservation framhållit, så är det i själfva verket en utvidgning af skattefriheten, som genom denna nya skattelagstiftning skulle komma till stand. Jag kan omöjligen begära, att under det forcerade arbetet senaste dagarna kammaren skulle, höll jag på att säga, ens ha läst de reservationer, som vidfogats betänkandet. Men det står i alla fall där framhållet, att hittills denna skattefrihet för konungahusets medlemmar icke gällt fastighet, för hvilken inkomstskatt och bevillning utgått. Nu tages i det närmaste den gamla allmänna bevillningen bort, och 12 § frikallar medlem af konungahuset från att utgöra förmögenhetsskatt; således är det en bestämd utvidgning, som skulle inträda i det nuvarande förhållandet.

Därtill kommer något, hvarpå uppmärksamheten också blifvit fäst i denna reservation, nämligen att vi ha en annan del af skattelagstiftningen, i hvilken man icke ansett, att sådan skattefrihet bör medgifvas, nämligen i fråga om stämpelbeskattning, när det gäller arfsskatt. Hvarken i dess gamla eller dess nyss antagna lydelse känner stämpelbeskattningen till något sådant omotiveradt undantag för medlemmar af konungahuset. Och i samma mån det rör sig om mera betydande belopp i händerna på ett växande antal personer, framstår det orätta uti undandragandet af enskild förmögenhet från

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

de vanliga skattelagarna mera bjärt. Därför synes det mig, att det icke finnes något lämpligare tillfälle att få en rättelse i detta hänseende till stånd, än hvad detta är, då vi öfvergå till en ny ordning i afseende på skattelagstiftningen.

Jag ber, herr talman, att få vidhålla det yrkande, som jag framställt i min reservation.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Det är alldeles riktigt, som den siste ärade talaren säger, att för närvarande medlemmarna af konungahuset äro skattskyldiga för fastighet. Men jag kan dock icke följa honom uti hans resonemang, att det här skulle bli en utvidgning af skattefriheten, särskildt om man ser till de faktiska förhållandena. Ty, såsom det väl är bekant, är det icke särdeles många af konungaätten, som hafva fastighet, men däremot har väl en hvar af densamma förmögenhet, och den förmögenheten är dock icke nu på något sätt skattskyldig, och icke heller sådan afkastning, som det nu skulle kunna vara fråga om, har varit skattskyldig. Det vore i alla händelser att pålägga en skattskyldighet, som för närvarande icke förefinnes, och detta påläggande af en ny skatt verkar onekligen i den riktning, att förmånen af de apanage, dessa personer uppbära, i själfva verket minskades. Staten ger med ena handen dessa apanage och tar med andra handen den här ökade skatten, som faktiskt komme att drabba nämnda personer.

Det synes vara en gammal god regel, som hittills alltid följts, att under deras lifstid, som åtnjuta apanage, icke göra någon ändring däri. Den förändring, som här övillkorligen skulle inträda, verkar i öfvervägande grad i alldeles motsatt riktning mot hvad herr Branting här framhållit. Jag tror därför, att det vore riktigare och i öfverensstämmelse med den praxis, som förut följts, att låta utskottets förslag gå igenom.

Herr Eriksson i Grängesberg: Det förhåller sig alldeles, såsom herr statsrådet säger, att medlemmarna af konungahuset icke äro skattskyldiga för sina apanage. Men det har icke begärts i motionen och icke heller i reservationen, att medlem af konungahuset skall betala skatt för sådant. Den sidan af saken är således fullständigt utesluten, utan hvad som begärts, är att konungahuset skall betala skatt för inkomst af kapital och af förmögenhet. Detta är en princip, som synes mig vara riktig. Om man också af billighetskäl anser, att apanaget genom beskattning icke bör minskas, synes detta dock icke utgöra någon rimlig anledning, hvarför medlemmar af konungahuset, i olikhet med andra medborgare, skulle vara befriade från skatt för inkomst af kapital och förmögenhet, d. v. s. när det är fråga om sådana inkomster, som medlem af konungahuset i likhet med andra medborgare kunna förvärfva genom kapitalplacering och spekulationer. Jag anser därför, som sagdt, att en sådan åtgärd, som den i reservationen föreslagna, är fullständigt riktig.

Herr Kvarnzelius: Ifall jag varit riktigt öfvertygad om, att det skulle ligga någon orättvisa i det yrkande jag här biträdt, skulle

jag visserligen icke vidhålla detsamma, men nu är det ju här fråga om införande af en ny beskattning på förmögenhet, en beskattningsform som förut icke funnits i vårt land. Det heter visserligen, att den skall ersätta bevillingen. Men bevilling skall ju i alla fall utgå. Och när således en medlem af konungahuset i fråga om förmögenhetsskatten endast blir likställd med andra landets invånare finner jag icke anledning, hvarför man här skulle göra något undantag. Jag vidhåller således mitt yrkande.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mögenhets-
skatt.
(Forts.)*

Härmed var öfverläggningen slutad. I öfverensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena framställde herr talmannen propositioner först på godkännande af förevarande paragraf och vidare på godkännande af paragrafen med den ändring, som föreslagits i den af herr Branting vid paragrafen afgifna reservationen; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes likväl, till följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner 12 § i bevillningsutskottets föreliggande förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt nämnda § med den ändring, som föreslagits i den af herr Branting vid §:en afgifna reservationen.

Voteringen utvisade 80 ja, men 120 nej; hvadan kammaren godkänt paragrafen med den ändring, som föreslagits i den af herr Branting vid paragrafen afgifna reservationen.

1 och 2 §§; öfverskriften till 1 kap.; 3 och 4 §§.

Godkändes.

För 5 § var af Kungl. Maj:t föreslagen denna lydelse:

5 §.

1 mom. Från inkomstskatt frikallas, i den mån här nedan sägs:

a) medlem af konungaätten:

för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital;

b) olönad svensk konsul:

för annan inkomst än den, han härifrån åtnjutit;

c) främmande makts härvarande beskickning och konsulat tillhörande person jämte betjäning:

Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.
(Forts.)

om han icke är svensk medborgare:

för annan inkomst än inkomst af här belägen fast egendom eller af näring, som han här bedrivit, samt härifrån uppburen lön eller pension; dock att person tillhörande olönadt konsulat icke är frikallad från utgörande af inkomstskatt för utdelning å aktier i svenska aktiebolag och å lotter i solidariska bankbolag;

om han är svensk medborgare:

för den inkomst, han åtnjutit af sin tjänst hos den främmande makten;

d) utlänning eller i utlandet bosatt svensk undersåte, hvilken gifvit eller medverkat vid offentlig föreställning, som afses i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908:

för inkomst af föreställning, för hvilken dylik afgift utgjort eller befrielse från afgift jämlikt förordningens 4 § 10 mom. åtnjutits; samt

e) lappallmogen:

för inkomst af rensköttsel.

2 mom. Följande juridiska personer erlægga icke inkomstskatt:

a) staten;

b) landsting, hushållningssällskap, kommuner och andra menigheter;

c) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jämte andra fromma stiftelser;

d) allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;

e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare; samt

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892, och sådana inländska ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, hvilka afse att bedriva vinst endast åt insättare.

I sin förenämnda motion hade herr *Nilsson* i Malmö yrkat, att Riksdagen måtte vidtaga den ändring af 5 § 1 mom. att orden »Från inkomstskatt frikallas, i den mån här nedan sägs: a) medlem af konungaätten: för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital» måtte erhålla följande ändrade lydelse: »Från inkomstskatt frikallas, i den mån här nedan sägs: a) medlem af konungaätten: för af staten anvisadt anslag».

Herr *Palmé* hade i motionen nr 287 hemställt om sådan ändring af 5 § 2 mom. f) att liförsäkringsanstalt frikallades från inkomstskatt för den del af sin behållna inkomst, som anstalten använde för återbäring till försäkringstagare eller afsatte för framtida återbäring till dessa.

Enligt utskottets förslag skulle paragrafen erhålla enahanda affattning som i Kungl. Maj:ts förslag med undantag af 2 mom. f), för hvilket författningsrum utskottet tillstyrkte följande lydelse:

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892 och hvilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent af in-sättarnas fordran.

Förordning
om inkomst-
och för-
mögenskatt.
(Forts.)

Reservationer hade afgifvits:

af herr *Branting*, som hemställt, att i 5 § 1 mom. a) orden »samt för inkomst af kapital» måtte utgå.

af herrar *Nilsson* i Bonarp och *Kvarnzelius*, hvilka yrkat, att 5 § 2 mom. f) måtte erhålla följande lydelse;

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892.

af herr *Ericsson* i Ofvanmyra, som föreslagit, att 5 § 2 mom. e) och f) måtte ur förslaget uteslutas, samt

af herrar *Karlsson* i Göteborg, *Branting*, *Kvarnzelius* och *Kobb*, hvilka tillstyrkt, att 5 § 2 mom. skulle erhålla följande ändrade lydelse:

2 mom. Följande juridiska personer erlægga icke inkomstskatt:

a) _____
b) _____
c) _____
d) _____
e) _____
f) _____

g) föreningar, som icke sträckt sin verksamhet utom medlemmarnas krets.

Efter föredragning af 1 mom. begärdes ordet af

Herr *Nilsson* i Malmö, som anförde: I öfverensstämmelse med det beslut, som kammaren nyss fattade vid behandlingen af § 12, ber jag att få yrka bifall till den utaf herr *Branting* med anledning af min motion afgifna reservation, som fogats till denna paragraf, och hemställer jag alltså, att uti 5 § 1 mom. a) orden »samt för inkomst af kapital» måtte utgå.

Ifall Riksdagen skulle bifalla detta yrkande, skulle alltså medlem af konungahuset hädanefter utgöra inkomstskatt för privat förmögenhet, men framdeles, såsom hittills, vara frikallad från att erlægga skatt för af staten anvisade anslag eller de s. k. apaganen.

Vidare yttrades ej. Efter af herr talmannen framställda propositioner i ämnet godkände kammaren momentet med den ändring, som föreslagits i den af herr *Branting* afgifna reservationen.

2 mom. föredrogs här efter. Därvid yttrade

Herr *Karlsson* i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Här i 5 § 2 mom. har utaf mig jämte tre medreservanter yrkats en ändring och ett tillägg, detta på grund af den ställning, som vi hafva intagit till frågan om de kooperativa föreningarnas beskattning. Vi hafva nämligen ansett, att kooperativa föreningar, som endast handla

Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.

(Forts.)

med egna medlemmar, böra vara fullständigt befriade från beskattning. Vid detta vårt yrkande hafva vi utgått från det betraktelsesätt, att kooperativa föreningar, hvilka endast handla med egna medlemmar eller, såsom termen lyder, »icke sträckt sin verksamhet utom medlemmarnas krets», utgöra en sammanslutning utaf, åtminstone ofta, mindre bemedlade personer i syfte att genom inköp af förnödenhetsvaror i större kvantiteter möjliggöra dessa förnödenhetsvarors erhållande till billigare pris än det, som eljest stå personer i deras förmögenhetsvillkor till buds. Och vi hafva ansett detta vara så mycket lämpligare, som lefnadskostnaderna i vårt land äro synnerligen högt uppdrifna, och att därför allt bör göras hvad göras kan för att bereda tillfälle för dem, som röra sig med mycket begränsade inkomster, att erhålla vissa förnödenheter till möjligast billiga pris. I själfva verket innebär ju den kooperativa verksamheten, så länge som den verkligen är rent kooperativ och icke går utanför medlemmarnas krets, icke något annat än att dessa personer sammansluta sig för att kunna få samma fördelar som rikt folk kunna få genom att köpa varor i större kvantiteter och därigenom förskaffa sig billiga priser.

Detta har, som sagdt, varit det åskådningssätt, som bär vår reservation. Men därtill kommer, att det har förefallit oss, som att man på detta sättet skulle få en enklare beskattningsform för de kooperativa föreningarna. Därför hafva vi föreslagit, att här i 5 § 2 mom. skulle inskjutas en ny punkt g), hvilken skulle lyda: »föreningar, som icke sträckt sin verksamhet utom medlemmarnas krets». Då öfverskriften i momentet är: »Följande juridiska personer erlægga icke inkomstskatt», skulle därutaf följa, att ifrågakvarande föreningar blifva befriade från att erlægga inkomstskatt.

Om det är så, att kammaren biträder denna vår ståndpunkt, kommer jag således att få göra ett yrkande äfven vid 11 §.

För närvarande yrkar jag, att i 5 § 2 mom. måtte inskjutas en ny punkt g): »föreningar, som icke sträckt sin verksamhet utom medlemmarnas krets».

I detta anförande instämde herrar *Kobb* och *Kvarnzelius*.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Jag ber att få i denna punkt yttra några ord. De kooperativa föreningarna äro ju principiellt, i öfverensstämmelse med hvad förhållandet är med alla andra juridiska personer, skattskyldiga för hela sin vinst. Om man det oaktadt för dessa har gjort ett visst undantag, nämligen att man från beskattningsskyldigheten undantagit hvad som utaf vinsten delas ut till medlemmarna i förhållande till deras under året gjorda inköp, så har det berott dels på gammal häfd och dels på det, att, om personer sluta sig tillsammans för att göra gemensamma inköp och sinsemellan fördela de sålunda inköpta varorna efter inköpspris, utan att bilda en juridisk förening, de naturligtvis därför icke blifva skattskyldiga. Och då har jag ej ansett, att den omständigheten, att denna deras verksamhet får formen utaf en kooperativ förening,

bör, gent emot hvad häfd och billighet härvidlag möjligen kunde anses kräfva, medföra, att föreningen blir skattskyldig härför.

Däremot har man icke funnit någon som helst anledning att utsträcka skattefriheten längre. Jag vill tillägga, att man kan ju principiellt icke medgifva skattefrihet för de rabatter, som medlemmarne i kooperativa föreningar ha, för så vidt icke dessa blifvit på förhand bestämda; om det sker efter det att vinsten för året uppstått men dock ej efter grunder, som äro på förhand bestämda, har det mycket mera likhet med en gåfva än med någonting annat, och gåfvan är i regel beskattningsbar i den persons hand, som gifvit gåfvan, naturligtvis för såvidt han gifvit af sina beskattningsbara inkomster. För öfrigt torde detta, att man ger tillbaka efter på förhand bestämda grunder, närmast stämma med hvad som gäller i fråga om en enskild handlande, som också är skattefri för den rabatt, som han ger efter på förhand bestämda grunder, men som icke kan anses vara skattefri för hvad som går ifrån honom, för den händelse han efter verkställt bokslut behagar frivilligt ge några presenter eller göra något slags rabattafdrag under hvilken form som helst. Af samma grunder bör man icke heller i fråga om de kooperativa föreningarna medgifva någon skattefrihet för de rabatter, som de lämna, med mindre än att denna blifvit på förband bestämd. Att sträcka skattefriheten längre och låta den gälla äfven den återstående delen af vinsten, sålunda äfven belopp, som rabatterats utan att utfästelse därom på förhand ägt rum, synes vara fullkomligt irrationellt ur skatteprincipiell synpunkt.

Hvemns tillhörighet blir den vinst, som uppstår efter afdrag af utfästade rabatter och andra omkostnader? Ja, i allmänhet ha ju dessa föreningar bildats af medlemmar, som tillskjutit kapital, och det blir dessa medlemmar, som komma att rå om den öfverskjutande delen af vinsten; dels få de ut den i form af utdelning på sina insatser, dels reserveras den. Men den lär ofta nog icke komma medlemmarne till del i mån af de inköp, som de göra hos föreningarna, utan efter helt andra grunder. Dessa andra grunder äro då alldeles likartade med dem, som förefinnas hos aktiebolag eller andra sammanslutningar; det är rent kapitalistiska synpunkter, som därvidlag göra sig gällande, och det synes icke finnas någon anledning att i detta afseende medgifva skattefrihet för de kooperativa föreningarna mer än man gjort för aktiebolagen.

Det har här sagts — och det är naturligtvis därpå, som det hela beror — att dessa föreningar endast äro sådana, som bildats för att verkställa inköp af lifsförnödenheter och fördela dem bland medlemmarne, på det att de måtte komma i åtnjutande af ett billigare pris. Ja, om så vore, hade man mindre att invända i detta fall, men det är icke här så formuleradt, att det endast gäller sådana föreningar, som icke sträcka sin verksamhet utanför medlemmarnes krets, utan det gäller här föreningar af hvilket slag som helst. Jag vill erinra herrarna om, att vi för några år sedan hade ett fall, där en förening bildats i syfte att tillhandahålla medlemmarna inom densamma lån; ingen annan fick låna af de tillgångar föreningen hade eller själf upplånade än de, som voro medlemmar af denna förening. Jag tän-

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

ker, att representanterna från Stockholm särskildt erinra sig föreningen i fråga — den slutade icke så synnerligen lysande. Enligt nu ifrågakvarande bestämmelser skulle medlemmarna i den föreningen ha blifvit fria från skatt. Jag tror icke, att detta kan anses vara på något sätt billigt och rättvist ur rent kapitalistisk synpunkt. Skulle man på det sättet befria föreningar, som icke sträcka sin verksamhet utanför medlemmarnes krets från skatt för vinsten i dess helhet, befarar jag för öfrigt, att det möjligen kommer att bli en hel massa föreningar, där vi nu ha bolag eller andra sammanslutningar, som äro af skattskyldig art. Jag tror därför, att man icke gärna kan och bör sträcka sig längre än hvad utskottet här i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har gjort. Det är rättvisan eller rättare sagt, häfd och billighet, som kräfva, att man fortfarande ger befrielse för hvad en föreningsmedlem fått åtnjuta i form af rabatt efter på förhand bestämda grunder för under året gjorda inköp. Enligt vanliga skattek tekniska regler vore äfven sådan inkomst beskattningsbar, och därför finnes, så vidt jag förstår, icke någon anledning att medgifva skattefrihet för något därutöver.

Herr Nilsson i Bonarp: Herr talman, mina herrar! Jag har reserverat mig i fråga om mom. f) i denna paragraf, men jag ber att få yttra några ord äfven angående den nu debatterade frågan beträffande konsumtionsföreningarnas beskaffenhet.

Jag var inom afdelningen sympatiskt stämd emot den ståndpunkt, som här blifvit uttalad af herr K. G. Karlsson, som gjorde sig till tolk för reservanterna. Vid närmare eftertanke har jag dock kommit till den öfvertygelsen, att det är riktigtast att i detta afseende ställa sig på Kungl. Maj:ts ståndpunkt. Det kan ju foga sig så, att dessa föreningar blifva i tillfälle att skaffa sig ansefliga besparingar, och man kan ju då icke med rätta göra gällande, att hvarje enskild medlem skall skatteläggas för de besparingar, som sålunda på ett eller annat sätt kunna göras, men å andra sidan har man, menar jag, icke rätt att frikalla konsumtionsföreningarna själva från skattskyldighet för dylika besparingar, som de genom sin verksamhet ha skaffat sig. Det är detta, som gör, att jag nu icke anser mig här kunna följa reservanterna.

Beträffande mom. f) har jag, såsom herrarna finna, jämte en annan ledamot af utskottet afgifvit en reservation till förmån för skattefrihet för sparbanker. Det är ju också för en hvar bekant, att sparbankerna hittills ha åtnjutit skattefrihet, och det föreligger, såvidt jag kan se, inga omständigheter, som motivera, att man gör en ändring härutinnan, utan sparbankerna böra som hittills åtnjuta skattefrihet. De äro ju i eminent mening penningeinträttningar, som äro ägnade att tillgodose småfolkets behof, att samla deras små besparingar, att förvalta dem och att i första hand till de små jordbrukarna lämna billiga lån. Det synes mig därför, som sagdt, vara väl berättigadt, att sparbankerna såsom hittills åtnjuta skattefrihet, och man kan väl säga, att vi äro i godt sällskap, då vi i detta hänseende stå på samma linje som Kungl. Maj:t, och det synes mig också vara det riktiga.

Jag ber således att i denna fråga få yrka bifall till den af herr Kvarnzelius och mig vid denna punkt afgifna reservationen.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Herr talman, mina herrar! I det föreliggande förslaget har man ju sökt att få fram hvad man skulle kunna kalla den renodlade inkomsten så mycket som möjligt och att sedan få den beskattad. Men i den här paragrafen medgifvas några undantag från utgörandet af denna skatt.

Jag för min del har då icke kunnat vara med om att godkänna alla de undantag, som här afses. Jag har nämligen ansett, att sådana inrättningar, som drifva en afsevärd rörelse och kanske också ha en därmed följande afsevärd inkomst, också borde beskattas för densamma. Dit räknar jag sådana anstalter, som äro uppräknade under punkterna d), e) och f). Hvad emellertid punkt d) beträffar, har jag icke kunnat yrka, att hypoteksföreningarna skulle beskattas just till följd af att våra traktater lägga hinder i vägen därför. Men beträffande de inrättningar som omförmälas i mom. e) och f), ställer sig saken annorlunda. Kungl. Maj:t har nämligen föreslagit befrielse från utgörande af inkomstskatt för järnkontolet, för sparbanker och för ränte- och kapitalförsäkringsanstalter. Nu har utskottet visserligen gjort den inskränknigen i Kungl. Maj:ts förslag, att utskottet utslutit lifränteanstalterna och delvis skattlagt en del af sparbankerna, de som ha reservfond på 5 % och däröfver af det insatta kapitalet.

Utskottet har nämligen i sin motivering gjort ett uttalande, som jag skall be att få referera, då det kanske torde ha varit omöjligt för kammarens ledamöter att ha hunnit studera utskottsbetänkandet så noga under den korta tid, som det legat på kammarens bord. Utskottet säger nämligen beträffande denna punkt, att det »funnit sig föranlåtet taga under särskildt öfvervägande befohgenheten af den skattefrihet, som i 5 § 2 mom. f) tillerkänts sparbanker, hvilka afses i lagen den 29 juli 1892, och sådana inländska ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, hvilka afse att bereda vinst endast åt insättare. Skattefriheten för dessa penningeinrättningar torde hafva tillkommit därför att inrättningarna, hvilkas verksamhet ansetts vara af allmännyttig beskaffenhet, förmenats vara för sitt fortbestånd och sin utveckling i behof af skattefriheten. Numera torde det nämnda behofvet icke vidare förefinnas, utom möjligen för de sparbanker, hvilka ännu ej nått sådan stadga, som vinnes genom en mera betydande reservfond.» Detta är motivet för utskottets åtgärd att delvis beskatta sparbanker.

Jag återgår nu till mom. e), som afser järnkontolet. Nu säger man beträffande järnkontolet, att detta använder sin vinst endast till allmännyttiga ändamål; och för den skull ha både Kungl. Maj:t och Riksdagen ansett, att det borde befrias från att utgöra inkomstskatt. Jag däremot anser, att detta skäl icke kan fortfarande äga giltighet. Jag tror, att det finnes många andra, både föreningar och till och med enskilda, som utöfva en ganska allmännyttig verksamhet och kanske ägna sin verksamhet helt och hållet åt sådana ändamål, men lika fullt måste betala inkomstskatt för den inkomst, som uppstår af

*Förordning
om inkomst-
och för-
mögenhets-
skatt.*

(Forts.)

deras verksamhet. Jag anser således, att järnkontoret borde beskattas för sin inkomst.

Nu är därjämte att märka, att järnkontoret använder denna sin vinst på det sätt, att det utdelar densamma för att underhålla institutioner och uppmuntra personer, som ägna sig åt den näring järnkontoret representerar. Under sådana förhållanden kan jag icke anse annat, än att på samma gång järnkontoret utöfvar en gagnande verksamhet för det allmänna, så främjar det äfven sina enskilda syften. Jag tror således, att man godt kan stryka järnkontoret från befrielse att erlägga inkomstskatt.

Beträffande mom. f) var jag af den mening, att utskottet skulle föreslå, att hela detta moment borde utgå och att sparbänkerna skulle få göra sällskap med ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna. Numera är det nog så, som herrarne känna till, att dessa sparbänkar utöfva en verksamhet, som i många fall kan jämföras med andra bankinrättningars, och en del af dem ha ganska stor vinst; och därför kan jag, som sagdt, icke inse, hvarför man skulle befria dessa från att utgöra inkomstskatt.

Med anledning af hvad jag nu anført, tar jag mig friheten, herr talman, att yrka afslag på utskottets förevarande framställning och bifall till den af mig vid betänkandet fogade reservationen, däri jag föreslår, att i 2 mom. punkterna c) och f) måtte utgå.

Innan jag slutar, anhåller jag att få yrka bifall till utskottets förslag med afseende å beskattningen af de kooperativa föreningarna. Jag anser, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet beträffande den frågan anført så tungt vägande skäl för Kungl. Maj:ts af utskottet tillstyrkta förslag, att intet tvifvel i det fallet borde råda, och därför anhåller jag, som sagdt, att i den punkten få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Christierson: Herr talman, mina herrar! Det är ju bekant, att en ganska hetsig agitation har bedrifvits mot den kooperativa rörelsen, och man har bland annat, utom en hel del andra medel mot densamma, försökt att få den särskildt straffbeskattad. Som synes här af den kungl. propositionen, bl. a. på sid. 124 och 125, vill man gå så långt, att om de kooperativa föreningarna icke ha någon vinst, om de bedrifva sin verksamhet såsom t. ex. den stora jordbrukarekooperationen, som säljer sina varor till inköpspris plus omkostnader, så skall äfven en sådan förening beskattas, och fastän det icke finnes någon vinst, skall man räkna ut en vinst, som man anser uppkommit på grund af omsättningens storlek. Nu har ju dess bättre herr statsrådet och chefen för finansdepartementet icke gått med på detta, men i någon mån sympatiserar han med, att de kooperativa föreningarna skola beskattas. För min del vill jag erinra om, att den kooperativa rörelsen hittills varit skattefri, och när herr finansministern nyss menade, att det var en orättvisa att t. ex. pålägga konungahuset förmögenhetsskatt, enär det vore en omläggning af beskattningen, så kan jag icke dela den uppfattningen. Det är minst lika orättvist att här pålägga de kooperativa föreningarna en beskattning, som de hittills varit befriade ifrån, ty man kan väl

ändå säga, att för närvarande fylla de kooperativa föreningarna en viktigare uppgift, än man kan säga, att fallet är med t. ex. den för mögenhet konungahuset har, just därför att konungahuset är tillförsäkradt ett apanage, som bör räcka till.

Herr finansministern sade, att om man lämnar den del af vinsten som icke undelas, beskattningsfri, så skulle det vara orätt, därför att bland annat gifva icke vore skattefri; men det är väl så, att dessa kooperativa föreningar äro tillkomna för att göra det möjligt för befolkningen, särskildt den del af befolkningen, som har små tillgångar, att få sina varor billigare, och detta är ju något, som bör understödjas och icke motarbetas. Att, såsom här sagts, denna afsättning till fonder för föreningarna, är ren kapitalistisk ekonomi, kan jag knappast vara med om. Vi måste ju taga hänsyn till, att dessa föreningar vanligen starta med mycket begränsade tillgångar och därigenom hafva svårt att få kredit, och att de på grund däraf äro tvungna att afsätta något för att förbättra sin ställning; och det sker icke alls för att bedriva någon kapitalistisk verksamhet, utan endast för att kunna fullgöra de förpliktelser, som föreningarna såsom sådana ikläda sig mot sina leverantörer.

Beträffande den risk, som herr finansministern förmenar skulle uppstå, om man tillstod dessa föreningar skattefrihet för den del af vinsten, som afsattes till fonder, nämligen den risken, att aktiebolagen skulle upplösas och påtaga sig den ekonomiska föreningsformen, så tror jag, att herr finansministern, som är en så gammal och erfaren affärsman, icke kan mena det, ty, såsom vi veta, misskrediterar man ju dessa föreningar, därför att de gå under rubriken: »utan personlig ansvarighet»; och jag tror icke, att man behöfver ha mycken erfarenhet på det ekonomiska området för att veta, att en ekonomisk förening utan personlig ansvarighet omöjligt kan bedriva en sådan verksamhet, som vanligen bedrivs under aktiebolags form. Jag vet t. ex. en förening, som jag är med i, och hvilken har sina fastigheter intecknade endast till halftva taxeringsvärdet, men som har ett kapital på närmare 40,000 kronor; och när den skulle låna 6,000 kronor i en bank mot inteckning i en af fastigheterna, var det omöjligt att få detta lån, ty öfverallt möttes man just af den stora misstro, som grundar sig därpå, att medlemmarne kunna ju så att säga hvilken dag som helst gå därifrån, och att föreningar kunna nära nog försvinna; och det gör ju, att den ekonomiska rörelse, som bedrivs under aktiebolags form, aldrig skulle kunna bedrivas af en sådan sammanslutning som en ekonomisk förening. Därför menar jag, att om man här medger skattefrihet, tror jag icke föreligger någon risk alls, att man då skulle undandraga staten den skatt, som bör tillkomma den. Erfarenheten visar ju under de år, som vi haft denna lag, att något dylikt icke förekommit, på något enstaka undantag när. At denna rörelse, jag skulle vilja säga folkrörelse, som tagit sig uttryck i kooperationen, har väl herr finansministern icke haft tid att ägna någon vidare uppmärksamhet. Jag tror dock att om herr finansministern hade tillfälle därtill, han skulle finna densamma vara värd allt det understöd, som staten kan lämna, och att den bland annat borde hållas skattefri.

Förordning om inkomst- och förmögenhets-skatt.

(Forts.)

*Förordning
om inkomst
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

Jag ber att få påpeka, att dessa kooperativa föreningar äro i en något sämre ställning, än de privata handlandena. De af dessa senare, som ha en inkomst understigande 6,000 kronor, ha ju en lägre skatteprocent, medan däremot för de ekonomiska föreningarna skatteprocenten redan vid mycket liten inkomst är uppe vid 2,25, och det blir särskildt de små föreningarna, som komma att drabbas af denna ogynnsamma belägenhet. Redan med ett sådant påläggande ha de fått en börda, som är något för tung. Här gäller det dock att understödja en rörelse, som afser att i någon mån lätta de dyra lefnadsomkostnaderna här i landet, och därför ber jag för min del att få yrka bifall till den reservation, som herr K. G. Karlsson vidfogade utskottets betänkande i denna del, då det är gifvet, att den motion som jag jämte en annan medlem af kammaren afgifvit i detta ämne, icke har någon utsikt att vinna kammarens bifall. Jag vädjar dock till kammarens medlemmar att åtminstone ge sin anslutning till reservationen, som ju icke afser någonting annat än att bibehålla de nuvarande förhållandena nämligen skattefrihet för de kooperativa föreningarna.

Herr talman! Jag yrkar alltså bifall till reservationen.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Den föregående talaren grundade en stor del af sin bevisning på det af honom autagna förhållandet, att det förslag till beskattning af kooperativa föreningar eller, rättare sagdt, det förslag till befrielse från skatt för en del af kooperativa föreningars inkomst, som af Kungl. Maj:ts framlagts och af bevillningsutskottet accepterats, skulle innebära någon slags minskning i de förmåner, som de kooperativa föreningarna för närvarande åtnjuta. Jag ber att på det bestämdaste få förklara, att detta är ett fullkomligt misstag. Kungl. Maj:ts förslag i den delen ansluter sig helt och hållet till den praxis, som genom domslut utbildat sig under den senare tiden. Kungl. Maj:ts förslag afser således att bibehålla de kooperativa föreningarna vid just alldeles samma skattefrihet eller samma skattskyldighet — man må vända det, hur man vill — som för närvarande tillämpas med afseende å dem. Det förslag, som reservanterna framlagt, innebär däremot, att man skulle gå väsentligt därutöfver och således befria de kooperativa föreningarna från en stor del af den skattskyldighet, som nu åligger dem. Jag har ju förklarat, att det är just det behjärtansvärda i syftet med de kooperativa föreningarnas verksamhet, som dikterat detta Kungl. Maj:ts förslag. Jag tänker nu på de kooperativa föreningar, om hvilka här närmast är fråga. Det har emellertid framhållits att, så som reservanternas förslag till stadgande är formuleradt, träffar det långt flera föreningar och i själfva verket sådana, som enligt min öfvertygelse hvarken motionären eller reservanterna skulle vilja medgifva sådana fördelar. Men hvad de kooperativa föreningarna i egentlig mening beträffar, har jag just med hänsyn till deras nyttiga och goda verksamhet velat vara med om att, så långt som denna verksamhet sträcker sig, medgifva lindring, det vill säga i den mån som de kooperativa föreningarnas verksamhet afser att bereda medlemmarne lindrigare lefnadsomkostnader än förut.

Hufvudsaken är emellertid — jag upprepar det än en gång — att det förslag, som Kungl. Maj:t nu framställt i fråga om de kooperativa föreningarna, och hvilket förslag utskottet accepterat, innebär ett lagfästande af den praxis i fråga om föreningarnas skattskyldighet som nu utbildat sig, och det innebär alltså icke något påläggande af nya skatter.

*Forordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

Herr Kvarnzelius: Herr talman! Jag begärde ordet närmast med anledning af den reservation, som beträffande nu föredragna moment afgifvits af herr Ollas Ericsson och hvilken reservation går ut på, att i momenten e) och f) omhandlade juridiska personer icke längre skulle vara befriade från att erlægga inkomstskatt till staten. Ifrågavarande moment lyda på följande sätt: »e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare; samt

f) sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892 och hvilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent af insättarnas fordran.» Det gäller således här sådana institutioner, hvilkas inkomster gå till det allmänna och icke äro afsedda att bereda enskilda någon vinst. Alldeles samma skäl, som tala för, att landsting, hushållningssällskap, kommuner och andra menigheter, hypoteksbanker m. fl. icke skola erlægga dylik skatt, tala äfven för, att skattefrihet bör gälla för järnkontoret och sådana sparbanker, som afses i lagen den 29 juli 1892, ty hvarken järnkontoret eller dessa banker ha till uppgift att bereda enskilda någon vinst.

Hvad exempelvis järnkontoret beträffar, är det i alldeles särskild grad en samhällsnyttig institution. Järnkontoret underhåller till stor del bergsskolorna. Sälunda lämnar järnkontoret ett bidrag å 19,000 kronor till såväl bergsskolan i Falun som bergsskolan i Filipstad. Järnkontoret åtnjuter med anledning däraf ett anslag af staten å 23,000 kronor. Därför uppehåller järnkontoret kolarskolor samt understöder experiment och försök, afsedda att stödja och befrämja bergshandteringen i landet. Allt detta medför endast utgifter och är icke afsedt att bereda enskild någon vinst. Vidare gifver järnkontoret understöd åt stipendiater, som resa ut för att förkofra sig och uppträder i det fallet på alldeles samma sätt som staten, då den lämnar anslag till liknande studieresor. Det förefaller då i hög grad egendomligt, att man här vill taga ett så betänkligt afsteg från den princip, på hvilken det kungl. förslaget i detta fall är byggdt, som att här vilja skattlägga järnkontoret och sparbankerna.

Med sparbankerna förhåller det sig på samma sätt som med järnkontoret. Vi ha ju befriat från skatt allmänna hypotekskassan, på det att den må kunna tillhandahålla billiga lån åt den lånesökande allmänheten. Den omständigheten, att man söker ordna det så, att sparbankerna kunna på enahanda sätt tillhandahålla billiga lån åt jordbrukarne, på samma gång som de bereda de små insättare, som begagna sig af sparbankerna, en så god ränta som möjligt å sina insatta penningar, synes mig icke utgöra någon anledning att skattlägga dessa sparbanker. Jag vill fästa herrarnes uppmärksamhet på, att här måste göras en åtskillnad på skattläggning af sparbankerna och

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

skattläggning af insättningar i sparbankerna. Ju högre ränta insättarna få å sitt i sparbankerna insatta kapital, desto högre inkomstskatt måste de äfven utgöra till staten, och således undgå de i sparbankerna insatta medlen visst icke beskattning, utan de beskattas i den enskildes hand. Men det är väl icke lämpligt att beskatta den vinst, som sparbankerna kunna få, då densamma icke afser att bereda insättarna någon annan förmån än högre ränta och allt hvad som sedan återstår af den uppkomna vinsten går till allmännyttiga ändamål. De böra därför enligt min mening likställas med lands- ting, hushållningssällskap, kyrkor, kommuner och andra korporation- er, som i nu ifrågavarande moment omnämnas.

Jag ber således, herr talman, att få yrka afslag å det af herr Ollas Ericsson här gjorda yrkandet och hemställer, att punkt e) i moment 2 måtte bibehållas med den lydelse, som utskottet gifvit åt densamma, vidare att punkt f) i samma moment måtte få den lydelse, som påyrkats af herr Nilsson i Bonarp samt att slutligen en ny punkt g) måtte tillkomma af det innehåll, som angafs i herr K. G. Karlssons yrkande.

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Man kan ju icke säga, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet icke visat intresse för de kooperativa föreningarne, då det förslag, som här föreligger ju innebär ett icke obetydligt tillmötesgående emot desamma. För min del hade jag dock trott, att på grund af dessa föreningars stora betydelse för de mindre bemedlade, man skulle kunna gå ännu ett steg i samma riktning.

Jag begärde emellertid ordet, herr talman, närmast med anledning af det yrkande, som här blifvit framställt beträffande punkterna e) och f) i nu förevarande moment. Såsom kammaren behagade finna, föreligga tre olika yrkanden, dels ett yrkande af herrar Nilsson i Bonarp och Kvarnzelius, som vilja, att punkten måtte få den lydelse, som Kuugl. Maj:t föreslagit, dels herr Ollas Ericssons yrkande, att punkterna måtte helt och hållet utgå, dels slutligen utskottets förslag. Detta senare förslag innebär ett medlingsförslag mellan de två ståndpunkter, som i de båda förstnämnda yrkandena kommit till uttryck. Utskottet hemställer, hvad järnkontoret beträffar, att det måtte bibehållas vid sin skattefrihet, och jag finner de skäl, som herr Kvarnzelius i den delen anfört, vara fullt öfvertygande. Ifrågavarande punkt lyder som följer: »2 mom. Följande juridiska personer erläggja icke inkomstskatt:

e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare.» Herr Kvarnzelius har ju här redan lämnat en redogörelse för, huru järnkontoret verkar, och det förefaller mig nog som om denna verksamhet vore af den art, att den väl berättigade till den skattefrihet, som järnkontoret förut åtnjutit.

Hvad åter sparbankerna beträffar, har utskottet, såsom här nedan förut blifvit nämnt, för sin del ansett, att de sparbanker, som uppnått mera betydande reservfonder, d. v. s. fonder, som uppgå till 5 %

af insättarnes fordran, ha en sådan stabilitet, att de icke längre äro i behof af den skattefrihet, som de hittills åtnjutit. Jag tror, mina herrar, att denna medlingsståndpunkt är väl funnen, och ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag i moment 2, endast med det tillägg af en ny punkt. g), som jag här förut påyrkat.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Friherre Bonde: Herr talman, mina herrar! Det är alldeles onekligt, att de kooperativa föreningarne äro förtjänta af allt möjligt intresse och äfven, om sådant är möjligt, förmligt understöd. Jag har dock icke inom utskottet kunnat finna det vara skäl att gå så långt, som reservanterna föreslagit. Jag tror tvärtom att, därest man skulle följa den väg, som de anvisat, skulle man komma in på sådana afvägar och utsätta sig för sådana missbruk, att intresset för de kooperativa föreningarna därigenom skulle kunna minskas. Att de kapital, som insättas i de kooperativa föreningarne, skola undandragas beskattning, kan ju medföra ganska betänkliga följder. Man kan ju tänka sig, att i en dylik förening insatts betydliga kapital för att bilda rörelsefonder eller reservfonder, som det heter, och då skulle dessa därigenom undandragas beskattning. Jag anser, att Kungl. Maj:t har gått tillräckligt långt härvidlag, då Kungl. Maj:t föreslagit, att därest vinst uppstår i en kooperativ förening, så skall densamma, för den händelse att den utdelas till delägarne, vara skattefri, men om den icke delas, utan bibehålles inom föreningen för bildande af kapital, skall den icke vara skattefri. Afsikten med de kooperativa föreningarna är visserligen att bereda medlemmarna vinst, men meningen är väl ej, att större belopp skola årligen afsättas än som behövas för att någorlunda betrygga affärens gång. Jag finner därför, att de skäl, som af Kungl. Maj:t blifvit förebragta och som af herr finansministern närmare utvecklats, äro fullt talande för att yrka bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Hvad nu beträffar den andra punkten i samma moment, nämligen beskattningen af järnkontoret, ha här nedan framförts de skäl, som tala för att järnkontoret icke bör beskattas för sin inkomst. Det är allmänt bekant, att järnkontoret är en gammal institution, som hufvudsakligen afser att befrämja en af landets viktigaste näringsgrenar, och som haft sin inkomst till stor del just genom delägarnes insatser, insatser på hvilka dessa icke få någon utdelning, utan delägarne äro tvärtom skyldiga att årligen till järnkontoret inbetala vissa afgifter i förhållande till den andel de ha i järnkontoret. De fördelar, som delägarne tillförsäkras, äro ju af högst ringa och nästan ingen betydelse för dem. Förr kunde de vara det, då det var svårt att erhålla lån, men nu erbjuda de lån, som kunna erhållas från järnkontoret, ingen större fördel än de lån, som kunna erhållas på annat håll. Så mycket är då klart, hvilket också framhållits, att all den vinst, som järnkontoret gör, användes till järnhandteringens bästa och till allmännyttiga ändamål, och sålunda kunna icke några delägare ha gagn af denna vinst. Det finnes sålunda alla skäl för ett bifall till det förslag, utskottet härvidlag framlagt.

Det är också en tredje punkt, som under diskussionen framförts, nämligen frågan om sparbankerna. Den kan naturligtvis ses från

Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.

(Forts.)

olika sidor. Det är visserligen sant, att sparbankerna i allmänhet icke använda den vinst, som uppstår, till utdelning åt insättarna men den kan användas för att bereda insättarna fördelaktigare ränta, och man kan möjligen däruti finna någon likhet med järnkontoret, som skulle kunna tala för sparbankernas skattefrihet. Förhållandet torde dock vara något olika, ty dessa sparbanker äro icke skyldiga att använda den vinst, som uppstår öfver det belopp, som skall afsättas till reservfonden, till allmännyttiga ändamål, utan de äro endast berättigade därtill. Man kunde sålunda tänka, att de samlade ganska stora fonder, man kunde tänka sig, att sparbankerna själva behölle dessa medel och sålunda undandroge ett stort kapital beskattning. Jag tror, att detta icke är fullkomligt rätt, och tror, att den medelväg, som här af utskottet är funnen, är den rätta, hvarför jag ber att få yrka bifall till hvad utskottet hemställt under punkt f).

Med friherre Bonde förenade sig herrar *Söderberg* i Hobborn och *Persson* i Stallerhult.

Herr Christiernson: Herr talman, mina herrar! Herr finansministern säger, att min uppgift icke skulle vara riktig, att föreningarna hittills sluppit betala skatt äfven för den del af vinsten, som afsatts till fonden. Men jag tillhör själf några dylika föreningar, af hvilka de, som ej handla med andra än medlemmar, ha varit fria från beskattning.

Det är dock sant, att på sista tiden en annan uppfattning gjort sig gällande hos högsta beskattningsinstans, men förut har denna förman af skattefrihet tillkommit dessa föreningar, och det var det, jag tänkte på, när jag nämnde, att det förslag, som Kungl. Maj:t framlagt, är en försämring i så mätto, att endast den del af vinsten, som utdelats till medlemmarna, skulle vara skattefri.

Friherre Palmstierna: Herr talman! Endast en kort replik till friherre Bonde. Hans hufvudargument för afslag å reservationen var, att man skulle kunna göra stora insättningar, hvilka gifvetvis under sådana förhållanden borde beskattas. Nu tror jag, att friherre Bonde icke tog hänsyn till, hur det i verkligheten är. Principen med kooperativa företag är, att en hel del småkapitalister — arbetare med sina ringa sparpennningar sammansluta sig för att de skola få åtnjuta samma förmån som stora kapitalister, när de göra sina stora inköp, nämligen att kunna få rabatt. För de små gäller det här sålunda en *organisering* af denna möjlighet till rabatt. Hur beräknas rabatterna? Jo, de utgöras dels af prissänkning eller utdelning vid årets slut och dels i form af afsättning till fonder, som behöfvas för rörelsen. Fonderna äro således i själfva verket en *minskad möjlighet* till utdelning eller prissänkning. Under sådana förhållanden borde gifvetvis samma princip, som talar för att rabatterna skola gå fria, också här tala för att fonderna också skola göra det.

För öfrigt, enligt hvad som är mig bekant, är högsta siffran på någon kooperativ förenings fonder i vårt land 200 kronor per medlem. Den möjligheten sålunda, som framställt af herr friherre Bonde,

törde i verkligheten ej alls förefinnas, och man kan icke heller tänka sig, att den i framtiden skall förekomma.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

Herr Röing: Herr talman, mina herrar! Herr Christierson från Hälsingborg framhöll i sitt första anförande, att här i landet en ganska hetsig agitation bedrivits mot den kooperativa rörelsen, och att man på många håll försökt att få till stånd en straffbeskattning af denna rörelse. Ja, det är visst och sant. Vi känna alla till, att minuthandlareförbunden i en del län sökt att på alla möjliga sätt skada denna rörelse; men jag måste påstå, att man icke på något sätt eller vis kan säga, att regeringen fallit undan för denna rörelse. Enligt mitt förmenande har regeringen ställt kyrkan midt i byn och verkligen endast föreslagit en mycket lindrig beskattningsplikt på fullkomligt rättvisa grunder.

Jag kan icke förstå friherre Palmstiernas resonemang, då han icke allenast anser, att en kooperativ förening bör befrias från beskattning af alla de olika slags rabatter och dylikt, som lämnas till föreningens medlemmar, utan äfven anser, att föreningens fonder icke böra beskattas. Han gjorde därvid en jämförelse med vanliga, af enskilda eller kapitalister drifna handelsföretag och yttrade, om jag ej missförstod honom, att dessa sluppe beskattning af sina fonder; men deras fonder äro ju, för den händelse Kungl. Maj:ts förslag antages, fullständigt likställda med de kooperativa föreningarnas fonder.

På grund af dessa skäl, herr talman, yrkar jag bifall till Kungl. Maj:ts förslag i den föredragna punkten.

Herr Eriksson i Grängesberg: Herr talman! Endast några få ord!

Den föreliggande frågan synes mig vara ganska enkel. Det är ju ingalunda på något som helst sätt så, att man här kan konstruera fram, att det är fråga om någon kapitalplacering i större skala, som det här gällde att befria från skatt. Saken är, att man har en liten konsumtionsförening eller hvad man nu kallar den, några personer som sluta sig tillsammans för att skaffa sig billigare lifsmedel. Då är det ju tydligt, att de icke kunna fördela varorna på det sättet, att hvar och en går och tar sitt kilo smör eller hvad det nu är och betalar det för varan bestämda priset, hvilket betingas af kostnaden för inköp plus afbrännningar; utan har man i stället åsatt varorna samma pris, som vanliga handlande i orten taga.

Naturligtvis blir där då ett litet öfverskott genom den del af merbetalningen, som icke åtgår till administrationskostnader. Detta öfverskott kan man ju kalla för vinst, om man så vill; och föreningarna bruka i allmänhet kalla det så. Denna vinst utdelas sedan till medlemmarna vid årets slut. Men nu hafva föreningarna i regel små andelskapital; och för att då stärka sin soliditet och på samma gång bereda sig möjlighet att genom inköp i större partier skaffa sig billigare inköpspris utdela de icke hela vinsten, utan afsätta en del däraf, t. ex. hälften, till en reservfond.

Jag vågar för min del säga, att jag icke med bästa vilja i världen kan förstå, hvilken skillnad det är mellan de medel, som en

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

förening afsätter efter dessa principer, och de medel, som föreningen utdelar till medlemmarna, liksom jag icke heller kan inse, huru man på denna olika användning af de båda delarna af den s. k. vinsten kan basera någon åtskillnad i skattläggningen, så att man beskattar den del, som går till reservfonden, men icke den andra delen.

Det synes mig, att ur det allmännas synpunkt denna beskattning är mycket förkastlig. Ty för att slippa beskattningen, skulle man ej komma att afsätta några medel till en fond utan utdela hela vinsten, hvart enda öre, och sålunda äfventyra föreningens soliditet d. v. s. dess förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot tredje man. Det är därför, synes det mig, ej svårt att finna, att statsmakterna härvidlag böra göra allt hvad de kunna för att förmå dessa små sammanslutningar att spara ihop ett kapital åt sig, och att staten icke bör lägga sin hand på denna fondbildning genom att beskatta densamma.

Denna skattefrihetsprincip har, tror jag mig veta, tillämpats i England, de kooperativa föreningarnas moderland och det land, där de växt upp till de starkaste i världen. Jag tror, att det är den säkraste vägen att slå in på äfven i Sverige; och jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Öfverläggningen angående 2 mom. var härmed afslutad.

Efter af herr talmannen först gifven proposition beträffande styckena a)—d) af förevarande moment godkände kammaren utskottets förslag.

Härpå framställde herr talmannen rörande stycket c) propositioner dels på godkännande af utskottets förslag, dels på att kammaren måtte besluta, att nämnda stycke skulle ur momentet utgå; och blef utskottets förslag därvid af kammaren godkänt.

Vidare gaf herr talmannen i afseende å stycket f) propositioner 1:o) på godkännande af utskottets förslag till lydelse af förevarande stycke 2:o) på godkännande af stycket med den lydelse, som i afgifven reservation föreslagits af herrar Nilsson i Bonarp och Kvarnzelius och 3:o) på att nämnda stycke måtte ur momentet utgå; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förstnämnda propositionen. Votering begärdes emellertid af herr Nilsson i Bonarp, i anledning hvaraf och sedan till kontraposition antagits den under 2:o) upptagna propositionen, nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner 5 § 2 mom. f) i bevillningsutskottets föreliggande förslag till förordning om inkomst- och förmogenhetsskatt, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej:

Vinner Nej, har kammaren godkänt den lydelse af 5 § 2 mom. f), som i afgifven reservation föreslagits af herrar Nilsson i Bonarp och Kvarnzelius.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Omröstningen utföll med 154 ja mot 54 nej; och hade kammaren alltså godkänt utskottets förslag till lydelse af förevarande stycke.

Herr talmannen gaf slutligen propositioner dels att kammaren måtte bifalla det förslag om ett tillägg till förevarande moment, som i afgifven reservation framstälts af herr Karlsson i Göteborg m. fl., dels ock att kammaren måtte afslå nämnda förslag; och fann herr talmannen den senare propositionen vara med öfvervägande ja godkänd. Votering begärdes emellertid af herr Branting, till följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs denna omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren afslår det förslag om ett tillägg till 5 § 2 mom. i bevillningsutskottets föreliggande författningsförslag, som i afgifven reservation framstälts af herr Karlsson i Göteborg m. fl., röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit nämnda förslag.

Voteringen utvisade 101 Ja mot 93 Nej, vid hvilken utgång det framställda förslaget om ett tillägg till förevarande moment blifvit af kammaren afslaget.

Öfverskriften till 2 kap.; 6 §.

Godkändes.

8 §.

Utskottet hade föreslagit följande lydelse af paragrafen.

8 §.

Såsom inkomst taxeras icke:

hvad som förvärfvats genom giftorätt, arf eller testamente eller i hemföljd, mörgongäfvu eller fördel af oskiftadt bo eller ock genom gåfva; dock taxeras såsom inkomst periodiskt understöd, därför gifvaren enligt bestämmelserna här nedan i detta kapitel är berättigad till afdrag;

vinst å icke yrkesmässig afyttring af fast eller lös egendom, som tillfallit säljaren annorledes än genom köp eller byte eller ock af

Förordning om inkomst- och förmögenhets-skatt. honom förvärfvats genom köp eller byte och varit i hans ägo, om det är fast egendom, tio år eller därutöfver och eljes fem år eller därutöfver;

(Forts.)

hvad som erhållits såsom vinstutdelning å insatser i föreningar för ekonomisk verksamhet;

ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete, så ock hvad som eljes på grund af sjuk- eller olycksfallsförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus;

kapital, som på grund af lif- eller kapitalförsäkring tillfallit den försäkrade eller hans stärbhus;

hvad som af staten anvisats till bestridande af de med erhållna tjänster eller uppdrag förenade särskilda kostnader, såsom:

resekostnadsersättning;

å stat uppförd häst- och båtlega;

officerares lönetillägg för tjänstehästar samt furageersättning;

anslag till skrifmaterialier, kontorshyra och andra expenser;

traktamente för förrättning å annat ställe än tjänstemans eller i förrättningen deltagande persons vanliga boningsort;

arfvode eller traktamente för kommendering utom station;

fältaflöning under krigstid;

samt arfvode eller traktamente för deltagande i Riksdag, statsrevision, kyrkomöte eller kommitté å annan ort än där arfvodes- eller traktamentstagaren varit bosatt.

Vidkommande denna paragraf hade emellertid reservation afgifvits af herrar *Branting*, friherre *Bonde* och *Kobb*, hvilka i avslutning till herr Palmes öförmälda motion nr 287 hemställt, att åt paragrafen måtte gifvas denna affattning:

8 §.

Såsom inkomst taxeras icke:

verksamhet; hvad som lifförsäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa; ersättning för skada — — — — —

Sedan paragrafen föredragits, erhöles ordet af

Herr *Kobb*, som anförde: Herr talman, mina herrar! Om denna paragraf rör sig en motion, som är väckt af herr *Palme*, och där han yrkat, att lifförsäkringsanstalt skulle frikallas från inkomstskatt för den del af sin behållna inkomst, som anstalten använder för återbäring till försäkringstagare.

Detta är en fråga, som först på senare tid väckt uppmärksamhet, ty förut ha lifförsäkringsbolagen icke erlagt skatt för denna s. k. vinst, som de återbetala till sina försäkringstagare. Nu har emellertid en sådan skattskyldighet blifvit dem ålagd. Häröfver ha de klagat,

och deras klagan ligger, såvidt jag har mig bekant, hos kammar-rätten. Jag tror, att hela denna fråga om beskattning af lifförsäkringsbolag i detta hänseende endast beror på en missuppfattning af själfva uttrycket »vinst», ty hvad som kallas vinst, är i själfva verket icke alls någon sådan. När ett lifförsäkringsbolag uppställer sina premietariffer, måste det alltid beräkna dessa tariffer efter vissa antaganden öfver en del faktorer, som spela in här, nämligen dödlighet, räntefot under en lång följd af år o. s. v. Därtill göra de ett litet tillägg för att täcka kostnaderna för inkassering och dylikt, men det är gifvet, att det är alldeles nödvändigt för bolagen att hålla sig så att säga på den säkra sidan, så att det blir något öfverskott för att möta oförutsedda fall. Nu har det under en lång följd af år förekommit och torde nu vara allmänt, att bolagen i sina försäkringsvillkor bestämma, att de skola återbetala till försäkringstagarna hvad de icke behöfva för att täcka bolagets risk, och det är dessa belopp, som kallas för försäkringstagarnas vinst. Det är emellertid klart, att detta icke är någon vinst för bolagen, ty premien är under sådana förhållanden ingenting annat än en deposition hos bolaget, af hvilken bolaget har rätt att uttaga just så mycket som behöfs för att täcka bolagets risk för försäkringsaftalets uppfyllande. Detta ha ju vi reserveranter också förklarar. Det är således tydligt, att detta belopp under inga förhållanden kan betraktas såsom någon vinst för bolaget. Det är helt enkelt försäkringstagarnas egendom. Det är alltså alldeles samma förhållande, som om man skulle tänka sig, att en person här i Stockholm ville köpa en vara i landsorten och därför afsänder betalning för denna; han vet icke fullt, hur mycket han skall betala, hvarför han sänder ett belopp, som för säkerhets skull är litet för högt, och får så tillbaka öfverskottet. Med den s. k. vinsten hos lifförsäkringsbolagen förhåller det sig på alldeles samma sätt.

Då vi reserveranter sålunda ha ansett, att detta är något, som under inga förhållanden kan anses såsom en vinst för bolaget, ha vi yrkat, att det i § 8 måtte bland alla de moment, som handla om hvad som icke bör beskattas, införas äfven följande moment: »Hvad som lifförsäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa.» På grund af hvad jag här anført, skall jag be att få yrka bifall till den af mig jämte herr Branting och friherre Bonde afgifna reservationen.

Med herr Kobb förenade sig herrar *Branting*, *Wavrinsky*, friherre *Bonde* och herr *Elman* i Göteborg.

Härpå yttrade:

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman, mina herrar. Jag vill inte neka till, att det kan ligga ett visst berättigande i det yrkande, som herr Kobb framställt med anledning af herr Palmes motion, men jag undrar i alla fall, om nu, sedan kammaren beslutat, att den skattefrihet, som förut kommit ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna till del, helt och hållet skall bortgå, äfvensom att en begränsning af skattefriheten för sparbank skulle komma att äga rum — jag undrar,

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

säger jag, om det ändå kan vara riktigt att nu gå en alldeles motsatt riktning och bevilja skattefrihet åt lifförsäkringsbolag för dessa vinstandelar. Motionären har åtminstone grundat sitt förslag på att lifförsäkringsbolagen borde likställas med förutnämnda anstalter. När man nu tager bort eller begränsar skattefriheten för dessa anstalter, så kan man ju ifrågasätta, om det är skäl att gå motionären till mötes.

Därtill undrar jag, om, för den händelse man litet närmare går in på, hur de här vinstandelarna uppstå, man kan komma ifrån, att vinstandelarnas storlek är beroende äfven på det sätt, hvarpå vederbörande lifförsäkringsbolag placeras sina fonder och kapital. Det är väl ändå en vinst, som åtminstone delvis uppstår på grund af den rörelse, som dessa bolag idka. Det är denna synpunkt, som gjort, att jag för min del icke kunnat vara med om reservationen, utan anslutit mig till utskottets ståndpunkt, och jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag och afslag på reservationen.

Herr Palme: Herr talman, mina herrar! Lifförsäkringsbolagens s. k. vinst eller premieåterbetalning till de försäkrade är en helt annan sak än den vinst, som en sparbank eller ränte- och kapitalförsäkringsanstalt gör. Jag vill tillåta mig att taga ett exempel.

Jag har att göra en utbetalning nere i Malmö, men jag vet inte riktigt, hur stor den är, utan endast att den är inemot 100 kronor. Jag skickar ner 100 kronor till en affärsbyrå i Malmö och säger: sköt nu den här affären åt mig. Efter någon tid får jag från denna affärsbyrå i Malmö ett bref af följande innehåll: Vi ha skött om affären; den gick till 85 kronor; 5 kronor taga vi för våra omkostnader och de 10 kronor, som således inte gått åt, får Ni härmed tillbaka.

Det är precis samma förhållande med lifförsäkringsbolagen. De försäkrade skicka in en premie, som är litet större än hvad som sannolikt kommer att gå åt. Sedan bolaget gjort sig betaldt för sina omkostnader, lämnar det tillbaka resten. Nu säger utskottet, att bolaget skall skatta för detta, som det skickat tillbaka. Då säger jag, att detta är alldeles detsamma, som om taxeringsmyndigheterna i Malmö skulle säga till denna affärsbyrå i Malmö, till hvilken jag skickade mina 100 kronor, för att byrån skulle sköta om affären åt mig, och som sedan skickade mig 10 kronor, att den skulle skatta för de 10 kronorna, som den återskickat till mig. Detta synes mig kunna anses som uppenbart oriktigt. Det är fullkomligt samma förhållande med den vinst, som bolaget återbetalar till de försäkrade; det är ingen vinst, utan endast en återbetalning af premier, som äro högre än de behöfva vara.

Jag vill säga ännu en sak. Då alla lifförsäkringsbolag återbetala den del af premierna, som de uppburit för mycket, så betyder det för bolagen själfva ingenting, om skattskyldighet i detta afseende påläggas dem eller icke, ty bolagens behållning blir icke ett öre större eller mindre, utan det blir de försäkrade, som få tillbaka litet mer eller litet mindre, beroende på, om skattskyldighet inträder eller icke.

Vid detta förhållande tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till reservationen.

Herr Kvarnzelius: Den som läst herr Palmes motion, torde finna, att den fråga, som här föreligger, för närvarande är föremål för administrativ myndighets pröfning. Skattefrihet har förut åtnjutits för sådan vinst som här är fråga om, men i det fall som herr Palme omnämner hade kronombudet i anledning af vinstens omtvistade natur yrkat på, att den skulle beskattas, och kammarrätten biträdde denna mening. Ärendet är nu draget under Kungl. Maj:ts pröfning. Herr Palme har i sin motion lagt tyngdpunkten på den motivering, som återgafs af utskottets vice ordförande, hvarför jag icke skall ingå på ett ytterligare återuppreparande af hvad han sagt. Emellertid har herr Palme i dag kommit med en annan motivering och med ett exempel sökt visa det befogade i det yrkande, som framställts i reservationen af herrar Branting, friherre Bonde och Kobb. Jag vill då fästa uppmärksamheten på, att i den hemställan, som reservanterna här göra, talas det icke allenast om hvad som återbäres till försäkringstagarna, utan äfven om hvad som afsättes för framtida återbäring till försäkringstagarna. Det förefaller mig, att häri ligger någonting mera än som innehölls i det exempel, med hvilket herr Palme sökte bevisa riktigheten af sin uppfattning. I hvarje fall synes denna sak så pass invecklad, att det skulle förvåna mig, om Riksdagen ansåge sig beredd på att nu afgöra densamma i enlighet med reservanternas yrkande. Nog bör man först afvakta Kungl. Maj:ts beslut i ärendet, ty finner Kungl. Maj:t detta vara en beskattningsbar vinst, så är det, såvidt jag kan förstå, också riktigt, att den skall beskattas, men finner Kungl. Maj:t, att detta icke är en vinst af natur att böra beskattas, så tar jag för gifvet, att den ej heller för framtiden kommer att bli beskattad. Det har nämligen icke föreslagits någon förändring i hittills gällande lagstiftning på detta område.

När utskottet såg den motivering, som herr Palme anförde för sin motion, ansågs det vara bäst att undanröja de jämförelsepunkter, ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som af motionären åberopats, och låta äfven dessa jämförliga anstalter komma in under skattskyldigheten. Måhända saken icke blir så svår att bära för lifförsäkringsbolagen i fortsättningen, när de icke se att det finns andra, som komma i åtnjutande af en förmån, som de icke kunna erhålla. I hvarje fall tror jag, att det skulle vara oklokt af Riksdagen att utan föregående närmare pröfning gifva sitt bifall till den hemställan, som reservanterna gjort, och jag skall därför, herr talman, yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Kobb: Blott några ord i anledning af herr Kvarnzelius' yttrande.

Herr Kvarnzelius sade, att Riksdagen icke bör fatta något beslut i denna sak, därför att ärendet ligger under Kungl. Maj:ts pröfning. Alltså anser herr Kvarnzelius, att om blott Kungl. Maj:t bestämmer en sak, så bör Riksdagen följa hvad som sålunda fastslagits. Den konsekvensen tror jag icke han skulle vilja draga.

Han anmärkte vidare, att det står i det yrkande, som vi gjort: »hvad som lifförsäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa». Denna

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.
(Forts.)*

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.
(Forts.)*

affattning beror helt enkelt därpå, att lifförsäkringsbolagen ha olika regler för återbetalning af dessa öfverskott på premierna. Vissa bolag återbetala dem årligen, andra hvar femte eller kanske hvar tionde år. För att i en enda sats sammanfatta dessa olika möjligheter, ha vi formulerat vårt förslag såsom det här föreligger.

Då jag icke kan se, att herr Kvarnzelius har kunnat vederlägga det resonemang, vi här ha fört rörande den verkliga beskaffenheten af denna så kallade vinst, däri vi klargjort, att den icke alls är något, som tillhör bolaget, då det redan i försäkringsvillkoren är bestämdt, att hvad som blir öfver skall återbetalas till försäkringstagarna, så kan jag icke finna annat, herr talman, än att jag bör vidhålla mitt yrkande.

Herr Kvarnzelius: Enligt nu gällande skattelagstiftning är det så, att ett bolag icke beskattas för något annat än den på rörelsen uppkomna vinsten. Har ett bolag om händer medel för sina försäkringstagare under andra former, så är det, såvidt jag kan förstå, fel i bokföringen att räkna det som vinst. Men saken är nog icke så enkel. I denna vinst, som återbetalas, ligger kanske något mer än blott mottagna premier, som varit något för högt beräknade. Däri ligger äfven uppkommen behållning på annullerade försäkringar och kanske äfven räntor. I hvarje fall lär det vara ganska svårt för det allmänna att kontrollera den bokföring, som försäkringsbolagen begagna sig af.

Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr Branting: Herr Kobb har redan fäst uppmärksamheten på, att det icke är riktigt, att denna fråga skulle vara så fruktansvärdt invecklad, att man icke skulle våga att i denna skatteförordning uttala sig angående den riktiga princip, man vill följa i detta afseende. Det har icke kunnat af någon bestridas, att det i det stora hela förhåller sig på det sätt, som framgår genom det af herr Palme anförda lättfattliga exemplet angående mannen, som skickar en summa till Malmö och får igen den del af densamma, som icke behöfves för att fullgöra hans förbindelse. Hvad vi nu föreslå, att Riksdagen skulle skriva i denna skatteförordning, är intet annat än ett erkännande af den grundsatsen, att hvad som sålunda återbäres icke bör räknas såsom vinst.

Sedan har det anförts af herr Kvarnzelius, att till denna vinst skulle komma från andra håll vissa belopp, som ökade densamma, till exempel genom annulation af försäkringsbref. Det upplystes emellertid under debatterna i utskottet, att den del, som sålunda tillkommer, är fullkomligt försvinnande liten i förhållande till den hufvudsakliga posten, som beror därpå, att bolagen måste räkna något försiktigare för att vara på den säkra sidan. Mig synes det sålunda icke vara rimligt, att denna så kallade vinst skulle beskattas hos bolagen, när den återbäres till försäkringstagaren. Då han således tager igen den, blir det sedan en beskattning på honom, därför att det är en mindre utgift han har än hvad han skulle ha enbart, om han ser på själfva beloppet af sin försäkringspremie.

Jag kan således icke finna, att de argumenter, som äro anförda med anledning af att saken ligger under Kungl. Maj:ts pröfning, kunna vara på minsta sätt afgörande, utan Riksdagen bör kunna fastställa den linje, efter hvilken den anser, att denna angelägenhet bör ordnas. Skulle det sedan uppkomma några tvistiga specialfall, där man kan med anledning af verkligt invecklade förhållanden stanna i skiljaktiga meningar om det riktiga förfarandet, så är det klart, att detta blir vederbörandes sak att utreda med det medel, som finnes anvisadt, nämligen genom öfverklagande, om den skattskyldige icke är nöjd med det sätt, hvarpå saken bedömes. Mig synes sålunda alla skäl fortfarande tala för reservanternas förslag. Jag kan ej hjälpa, att det förefaller mig anmärkningsvärdt, att, sedan från det håll, där man mest är hemma i liförsäkringsverksamheten, man klarlagt situationen på ett sätt, som icke kunnat från annat håll bestridas, man dock fortfarande tvekar, jag vet icke af hvilka bevekelsegrunder. Det är nästan som om sakkunskapen i detta fall skulle underskattas alltför mycket af dem, som föra oppositionens talan.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Häruti instämde herr *Berg* i Munkfors.

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Jag undrar, om man icke härvidlag äfven får taga hänsyn till en bestämmelse, som hädanefter kommer att äga tillämpning, men som man förut icke haft. Det är nämligen så, att man efter detta skatteförslag äger rätt att göra afdrag för försäkringspremier och andra afgifter, som utbetalats för den skattskyldiges eller hans hustrus försäkring. Visserligen begränsas beloppet för sådant afdrag till 200 kronor, men denna rätt till afdrag gör dock, att man måhända bör anlägga en annan synpunkt på saken än hvad man gjort tidigare, då dylika afdrag icke voro medgifna.

Dessutom vill jag verkligen vidhålla, hvad jag förut sagt, nämligen att jag tror, att storleken af dessa s. k. återbetalningar eller vinstutdelningar i någon mån är beroende på, att vederbörande bolag erhåller ränteinkomst å de belopp, som vederbörande ha, som man säger, öfverbetalt. Jag tror, att saken icke är så alldeles enkel, att man bör gå med på detta förslag. Herr Branting sade, att på håll, där man mest är inne i denna sak, yrkar man det. Ja, det är själfklart, att man där yrkar det. Men jag vet icke, om det därför är absolut riktigt, att Riksdagen går med härpå.

Jag vidhåller mitt yrkande.

Friherre Bonde: Herr talman, mina herrar! Hvad som här föreslagits kan omöjligt vara något i försäkringsbolagens eget intresse, då ju de belopp, bolagen fått in genom att de beräkna högre premier, än som vore behöfligt, återbäras till de försäkrade, och dessa bolags vinst således icke på något sätt komme att ökas, om man beviljade den skattefrihet, hvarom här är fråga. Huru vinsten uppstår är en smaksak. Hvad beträffar de farhågor, som af herr Kvarnzelius uttalats om, att man icke skulle kunna kontrollera bokföringen och bolagen sålunda kunna utdela mer än hvad de enligt stadgarne voro

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

skyldiga till, vill jag säga, att det åtminstone är föga troligt, att bolagen skulle lämna försäkringstagarne större andel af vinsten, än bestämmelserna i bolagsordningen nödvändigt tvinga dem till. Någon kontrollering af bokföringen är sålunda alldeles öfverflödig. Hvad vidkommer uttrycket i vår reservation »eller afsätts för framtida återbäring», så är det gifvet, att dessa ord, som syfta på en för flera år på en gång t. ex. 5 år skeende återbäring till försäkringstagarne måste vara med, ty eljest skulle dylika bolag, som endast t. ex. hvar femte år återbära öfverskottet till försäkringstagarne, det året få göra ett fem gånger så stort afdrag som om återbäringen skedde för hvar och ett af dessa fem år särskildt, och detta vore ju något oegentligt och komme att leda till ojämnheter i beskattningen. Om bolagen afsätta 100,000 kronor årligen i och för återbetalning framdeles eller om de med ens återbetala 100,000 kronor årligen är alldeles samma sak. Det har framhållits, att det är medgifvet att göra afdrag för försäkringspremier, men detta gäller endast för premie ej öfverstigande 200 kronor, ty de som betala högre premier åtnjuta icke förmånen af att få minskning i skatten för de årliga premierna.

Efter de skäl, som flera gånger framhållits, förefaller det mig vara tämligen tydligt och klart, att det här icke är någon direkt vinst för bolagen som skulle undandragas beskattning, utan det är endast fråga om, att bolagen skola få göra afdrag i skatten för de belopp, som de återbära till försäkringstagarne. Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr Eriesson i Ofvannmyra: Herr talman! Äfven jag anser, att denna fråga är tydlig och klar, men jag har en annan uppfattning i sak än den föregående talaren. Kan det vara lämpligt, att man befriar de stora lifförsäkringsbolagen från beskattning af deras vinster? Ty säga hvad man vill är det dock en vinst, det här är fråga om. Och såsom förut påpekats kunna ju bolagen också hafva vinst af annullerade försäkringar, och kanske de äfven få vinster på andra företag. De kunna t. ex. köpa hus, och göra sig stora inkomster genom dylika affärer. Kan det då, jag upprepar det ännu en gång, vara rimligt att befria dessa bolag från att erlægga skatt för de inkomster de verkligen hafva. Är det något annat, som icke kan räknas såsom inkomst, få de bokföra i enlighet därmed, och då undgå de beskattning därför, men de böra erlægga skatt för allt som kan räknas som vinst. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Palme: Herr talman! Ingen människa i världen vill väl påstå, att lifförsäkringsbolagen icke skola betala skatt för den vinst de verkligen hafva; men de belopp, som dessa bolag få genom att taga för höga premier af försäkringstagarne, utgöra i själfva verket icke någon vinst. Bolagen skola betala för behållningen men icke för hvad de återbetala till försäkringstagarne.

Herr Kobb: Herr talman! Herr Ericsson i Ofvannmyra sade nyss, att han tyckte, att denna fråga var klar, men genom sitt uppträdande ådagalade han bäst, att han icke förstod, hvad saken gäller, så som också herr Palme nu visat. Det är icke fråga om, att lif-

försäkringsbolagen icke skola betala skatt för sina vinster, men dessa belopp, som bolagen återbära till försäkringstagarna, utgöra icke någon vinst för bolagen, och alla våra argument gå ut på att visa, att så är förhållandet. Om bolagen skulle betala skatt för de belopp de återbära till försäkringstagarna, skulle detta på intet sätt träffa bolagen själfva, utan endast verka så, att en mot denna skatt svarande minskning i de belopp, som bolagen återbära till försäkringstagarna, komme att ske. Herr Ericsson, som ju brukar vara den, som står på de smås sida i samhället, borde, tycker jag, låta sig angeläget vara att söka medverka till, att äfven här ifrågasvarande belopp blefve skattefria.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.
(Forts.)*

Öfverläggningen förklarades härmed afslutad. Herr talmannen framställde i öfverensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena propositioner dels på godkännande af utskottets förslag till lydelse af förevarande paragraf, dels på bifall till den vid paragrafen af herr Branting m. fl. afgifna reservationen; och förklarade herr talmannen sig anse den förstnämnda propositionen hafva flertalets mening för sig. Som votering likväl begärdes, justerades och anslogs en voteringsproposition af följande lydelse:

»Den, som vill, att kammaren godkänner 8 § i bevillningsutskottets föreliggande författningsförslag, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit den vid nämnda § af herr Branting m. fl. afgifna reservationen.

Omröstningen utföll med 133 ja mot 72 nej, hvadan kammaren godkänt utskottets förslag till lydelse af paragrafen.

9 § skulle enligt utskottets förslag hafva denna lydelse:

9 §.

Vid uppskattning af inkomst ur inkomstkälla, som i 7 § omförmäles, må, utom i det fall, att ersättning för bestridande af särskilda med tjänst eller uppdrag förenade kostnader, hvarom i 8 § förmäles, blifvit af staten särskildt anvisad, afdrag ske för alla utgifter för inkomstens förvärfvande och bibehållande, såsom

arrende- eller hyresafgift;

frälseränta och annan afgäld, som det ålegat någon att utgöra såsom ägare af fast egendom;

utgifter för fast egendoms brukande och skötsel samt för underhåll af fastighet och inventarier;

Förordning
om inkomst
och för-
mogenhets-
skatt.

(Forts.)

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare; kontors- och andra förvaltningskostnader; äfvensom kostnad för utföring af vetenskap, konst eller handaslöjd; så ock för afgifter till pensions-, änke- och pupill-, understöds- eller annan sådan kassa, i hvilken det ålegat någon på grund af hans tjänst att vara delägare.

För värdeminskning å byggnader äfvensom å grufvor, inventarier och annan dylik egendom, som användts i skattskyldigs näring, må afdrag ske i den ordning, som angifves i de vid denna förordning fogade särskilda anvisningarna.

Uti motionen nr 290 hade herr *Olausson* med instämmande af tjugu andra af kammarens ledamöter hemställt om följande lydelse af paragrafen:

9 §.

Vid uppskattning — — — — —
— — — — — inventarier;

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare, barn eller fosterbarn öfver 15 år, dock ej till högre belopp än deras arbete, om det utförts af annan, skolat efter ortens arbetspriser betinga.

Vid paragrafen hade fogats reservation af herr *Nilsson* i Bonarp, som med instämmande af herrar *Ericsson* i Ofvanmyra och *Olofsson* ansett, att paragrafen bort erhålla följande lydelse:

Vid uppskattning — — — — —
— — — — — inventarier;

aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare samt hemnavarande barn öfver 15 år, för de sistnämnda dock ej till högre belopp än 200 kronor för hvarje barn;

kontors- och — — — — —
— — — — —
särskilda anvisningarna.

Efter det paragrafen föredragits, gaf herr talmannen på begäran ordet till

Herr *Nilsson* i Bonarp, som yttrade: Herr talman! Mina herrar! Såsom kammaren behagade finna, har jag beträffande denna paragraf afgifvit en reservation, i hvilken två af kammarens ledamöter instämt, och jag ber att få yrka bifall till denna reservation. En stor princip, som genomgår detta skatteförslag är, att det är den behållna inkomsten, som skall beskattas. Först när alla afdrag gjorts skall inkomsten beskattas. Man skulle då kunna antaga, att den skatt-

skyldige vore berättigad att göra afdrag för alla utgifter han haft i och för sitt yrkes utöfvande och således äfven för utgifter han haft för hemmavarande barn, när dessa utfört arbete i hans yrke, oaktadt de icke varit mot viss lön anställda. Så är emellertid icke förhållandet. Skattefrihet är icke medgifven för dylika hemmavarande barn. Nu kan man säga, att, om sådan skattefrihet medgäfvos, det icke skulle ha någon synnerligen stor betydelse för vederbörande, som skulle få denna lindring. Men jag är för min del öfvertygad om, att äfven om den ekonomiska vinsten för dem icke skulle bli så synnerligen stor, skatteförslaget dock i alla fall skulle vinna på, om denna tanke komme att realiseras. När man har debatterat denna fråga i landtmannakretsar här och ute i landet, så har det tydligen framträdt, huru man fäst stor vikt vid att ett sådant afdrag, hvarom här är fråga, skulle blifva medgifvet. Och herr Olausson har också framfört en motion i det syftet, att skattelindring i detta afseende skulle beredas hemmavarande barn, som äro anställda i den skattskyldiges yrke och näring. Jag har för min del ansett, att denna tanke är riktig. Jag har därför inom utskottet yrkat bifall till herr Olaussons framställning, och jag håller före, att det vore riktigt, om kammaren också stannade vid ett sådant beslut.

Jag har emellertid icke kunnat följa herr Olausson i hans framställning i dess helhet, emedan jag anser, att hans yrkande gått något längre, än hvad lämpligt är. Ty han har satt ifråga en obegränsad skattelindring, men reservanterna ha begränsat den till 200 kronor, så att det icke skulle få öfverstiga detta belopp i något fall för hvarje barn. Dessutom har herr Olausson hemställt, att äfven för fosterbarn en liknande skattefrihet skulle få göras, men äfven i det hänseendet har jag icke kunnat följa honom, synnerligast som begreppet fosterbarn är svårt att bestämma, då man ej riktigt vet, hvilka som skulle inrymmas under detta begrepp. Men den begränsning, som gjorts, betyder som sagdt finansiellt litet, och efter min mening skulle skatteförslaget vinna på, om reservationen bifölles.

Jag hemställer därför, att denna paragraf skall få det tillägget, som tillfogats i herr Olaussons motion med den inskränkning jag gjort, nämligen att momentet skall lyda så: »afföning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare samt hemmavarande barn öfver 15 år, för de sistnämnda dock ej till högre belopp än 200 kronor för hvarje barn»; och att således skattelindring måtte erbjudas i denna riktning.

Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Häruti instämde herrar *Olofsson* och *Ericsson* i Vallsta.

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Det kan ju synas ligga något berättigadt i hvad här föreslagits, men jag undrar, om man icke här är på väg att, om man bifaller detta förslag, öppna ett hål, hvarigenom icke så obetydliga taxeringsbelopp sammanlagda komme att rinna ut. Det sades här i början af diskussionen af de talare, som motsätta sig förslaget, att de ansågo, att genom dessa många afdrag, som medgifvas, skulle man kunna be-

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

fara att särskildt de taxerade beloppen för inkomst af jordbruk skulle komma att kringskäras i rätt väsentlig mån. Det förefaller mig här vara fråga om ett sådant afdrag af alldeles särskildt slag, hvilket skulle kunna i hög grad missbrukas. Det är här icke blott fråga om afdrag för jordbruk, utan detta afdrag får tillämpas af näringsidkare af alla slag, som ha barn öfver 15 år anställda i sin rörelse. Skall det då icke vara ganska svårt att kontrollera, huruvida vederbörande verkligen ha dessa barn i sin rörelse anställda? Antag t. ex. — nu skola vi icke tala om jordbruket, ty där tror jag, att barnen få hjälpa till, så länge de äro hemma — att i städerna handverkare af olika slag, som ha barn, låter dem gå och utträtta ärenden, eller så, och sedan säga: »Jag har barnen i min rörelse, jag ger dem 200 kronor, och då har jag således rättighet att göra detta afdrag på taxeringsbeloppet.»

Jag tror, att vi här äro på väg att, ifall vi bifalla detta, taga ett steg, som vi komma att angå och som skulle komma att missbrukas. Hela detta nu föreliggande skatteförslag utgår därifrån, att man skall betrakta familjen som en intressegemenskap, och jag tror verkligen, att det icke föreligger några särdeles vägande skäl att gå med på det af reservanterna framställda förslaget.

Det säges och har sagts i utskottet, då man försvarade hvad reservanterna här föreslagit, att i ena fallet så sitter här en landbrukare — det är särskildt för deras bästa förslaget framkommit — som har en dräng; för honom har han lof att göra afdrag, men om han har en son, så får han icke lof att göra afdrag. Men jag vill hemställa till herrarna, om man icke kan våga det påståendet, att den, som har en son hemma för att deltaga i arbetet, är ganska afundsvärd. Ty för det första har han arbetskraften billigare och säkerligen har han också en arbetskraft, som ger större resultat, än den legda arbetaren. Ty det ligger i sonens intresse att nedlägga ett intensivare arbete. Men så tillkommer ytterligare en sak, som man framförallt icke får glömma, den nämligen: arbetar icke denne son i eget intresse, då han ju kommer en gång att ärfva en del af faderns förmögenhet — den må vara stor eller liten?

Jag tror som sagdt, att inga skäl föreligga att bifalla reservationen, och framförallt yrkar jag afslag på densamma, därför att jag tror man kan förutsätta, att åtskilligt af den beräknade skatteinkomsten kommer att rinna ut genom det hål, som man härigenom öppnar.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag oförändradt.

Herr Olausson: Herr talman, mina herrar! Såsom reservanten nämnde, har jag — jämte 20 af kammarens ledamöter — i denna punkt föreslagit en ändring i Kungl. Maj:ts förslag. Kungl. Maj:t har föreslagit, att afdrag må ske för bland annat »aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare.» Jag jämte mina medmotionärer har föreslagit, att denna punkt måtte erhålla följande lydelse: »Aflöning, kost och öfriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden och arbetare, barn eller fosterbarn öfver 15 år, dock ej till högre

belopp än deras arbete, om det utförts af annan, skolat efter ortens arbetspriser betinga.»

Som vi se, har utskottet afstyrkt detta förslag och såsom skäl därför frambállit bland annat, »att det, på sätt af chefen för finansdepartementet anmärkts, synes vara ganska naturligt, att husfadern beskattas för all den inkomst, som intjänas i familjens i ett intresseskap förenade arbete».

Vi finna således af utskottets betänkande den meningen vara uttalad, att om den skattskyldiges barn arbetar i hans enskilda intresseskap, skall husfadern erlægga skatt äfven för barnen, men om den skattskyldige har sina barn i en annans tjänst, så skall han därifrån vara befriad. Jag kan icke annat finna, än att en sådan bestämmelse innebär en uppenbar orättvisa.

Utskottets vice ordförande, herr K. G. Karlsson, påstod, att oppositionen mot det nu föreliggande lagförslaget hufvudsakligen komme från landbrukarna. Jag skulle vilja vända om den frågan så, att denna punkt i förslaget är riktad hufvudsakligen mot oss landbrukare. Den måste ovillkorligen betraktas såsom en orättvisa, visad mot oss.

Det kan väl icke vara rättvist, att en person, som har ett jordbruk och leger tjänare för att sköta detta jordbruk, skall äga rätt att göra afdrag för hvad dessa tjänare kosta, men att däremot en annan, som låter sina egna barn utföra samma arbete, icke skall hafva någon sådan rätt till afdrag. Jag vill anföra ett exempel på huru det tar sig ut i praktiken. Två personer kunna arrendera hvar sitt landtbruk. Den ena har tre vuxna söner och tre vuxna döttrar, den andre har tre drängar och tre jungfrur i sin tjänst. Den senare har rätt att göra tre afsevärda afdrag och blir därigenom kanske helt och hållet befriad från skatt, men den andre får, därigenom att han icke äger rätt att göra afdrag för dessa ovillkorliga utgifter — för kläder och underhåll åt sönerna och döttrarna — måhända utgifva i skatt enligt denna förordning ett tre gånger större belopp än den, som har tjänare. Man vet ju, huru stora utgifterna äro för en arbetare, som man har i sin tjänst, och de äro sannolikt icke mindre för ens egna barn. Jag tror, att man utan öfverdrift kan sätta dessa utgifter till cirka 500 kronor för hvarje barn, och för en arrendator, som har sex barn, hvilka sköta jordbruksarbetet, får man sålunda beräkna ett belopp af icke mindre än 3,000 kronor, för hvilket han måste erlægga skatt, medan däremot en arrendator, som låter sex tjänare utföra arbetet, slipper betala någon skatt för motsvarande belopp.

Utskottets ärade vice ordförande sade, att mitt förslag skulle öppna så många hål i skattesystemet, att därigenom stora belopp kunde rinna ut. Men grundsatsen för skattesystemet är väl framför allt rättvisa, och icke är det väl meningen, att den förevarande paragrafen skall vara till för att Sveriges jordbrukare därigenom skola bidraga mera än andra till den inkomstskatt, som här är i fråga. Jag har därför hela tiden tänkt, att denna punkt tillkommit i viss mån af förbiseende, och jag förmodar, att, om icke så är förhållandet, herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, som jag här ser

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

Förordning om inkomst- och förmögensskatt. vara tillstådes, icke har något emot den lilla, men rättvisa förändringen, som af mig blifvit ifrågasatt.

(Forts.)

Reservanten nämnde, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet i motiven till detta lagförslag anförde, att det endast är den rena och behållna inkomsten, som skall beskattas. Kan det då verkligen sägas, att de utgifter, som en skattskyldig har för de barn, som arbeta åt honom, äro att betrakta som ren och behållen inkomst? Jag tror det icke.

Här talades i går kväll om att man borde uppmuntra barnalstringen. Jag undrar, om det då kan vara rätt, att man på detta sätt beskattar barnalstringen. An värre, jag tror, att ett dylikt skattesystem har den följd, att barnen lämna sina föräldrar för att ge sig ut i främmande länder, och jag vågar utan öfverdrift påstå, att det kommer att skapa emigration i viss mån.

Nu ha tre ledamöter af utskottet reserverat sig till förmån för motionen, men de ha ansett, att beloppet bör begränsas, och ha stannat vid siffran 200. Jag känner mig visserligen ej fullt nöjd med denna begränsning, ty då man vet, att utgifterna för hvarje person belöper sig till omkring 500 kronor, så måtte det väl vara alltför litet att betinga sig ett afdrag af endast 200 kronor. Men då här är fråga om att vinna något, så anser jag mig skyldig att förena mig med reservanterna i deras hemställan, och ber jag sålunda, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr Kvarnzelius: Herr talman! Den här frågan hänger samman med principen om familjen som enhet ur beskattningssynpunkt. Denna princip fasthåller man vid i fråga om beskattning af mannens och hustruns inkomster, hvilka sammanslagits till en enhet, för hvilken bevillningsfritt afdrag beräknas, då sådant kan komma ifråga. Många gånger har rests kraf på att de skulle beskattas hvar för sig för att komma i åtnjutande af bevillningsfritt afdrag i större utsträckning. Detta har alltid afvisats. Om man nu skall bevilja afdrag för barnen, har man gifvetvis svårt för att ställa sig på fullständigt samma ståndpunkt, som man förut intagit, då mau velat afvisa krafvet på att ur beskattningssynpunkt upplösa familjen och betrakta familjemedlemmarna som olika skatteobjekt hvar för sig.

Det hela bottenar i det förhållandet, att man har något, som kallas bevillningsfritt afdrag. Funnes icke något sådant, spelade det icke någon roll, huru man i detta fall förföre. Om exempelvis en jordbrukare har i sin tjänst en dräng och affönar denne med 400 kronor om året, och om han — drängen — icke finge beräkna bevillningsfritt afdrag för detta belopp, skulle han taxeras för dessa 400 kronor. Om åter en jordbrukare låter en hemmavarande son arbeta i jordbruket, och om man beräknar att kost, kläder och bostad för denne belöpa sig till 400 kronor, böra gifvetvis dessa 400 kronor taxeras, och det gör staten detsamma, om sonen eller fadren taxeras därför utom i den mån skattens belopp påverkas af den progressiva skalan. Men nu ha vi något, som kallas bevillningsfritt afdrag, och det gör frågan invecklad i detta fall. Jag vill säga, att denna fråga icke är så stor, som den ser ut, hvilket man finner, när man går den närmare

in på lifvet. Säsom reservationen här är affattad, skulle det för hvarje barn bli 200 kronors afdrag på den skattskyldiges taxeringsbara inkomst. Detta skulle komma att motsvara en minskad skatt af 80 öre å 1 krona 20 öre, då de lägsta skattesatserna äro 40 å 60 öre på 100 kronor. Hade en jordbrukare ett par barn, skulle det gå till dubbla beloppet. I hvarje fall är detta icke någon så stor fråga, och den spelar för den enskilde jordbrukaren icke en så stor roll, att den motiverar den ifver, med hvilken motionären gått i elden för sitt förslag. Emellertid vill jag å andra sidan säga, att det är mycket, som talar för, att man i någon mån borde gå motionärens önskan till mötes, och jag har därför inom utskottet ställt mig rätt sympatisk till hans förslag och erbjudit en kompromiss, gående ut på ett afdrag af 100 kronor för hvarje hemmavarande barn öfver 15 år, hvilket deltagar i arbetet. Mitt förslag kom icke till någon närmare pröfning. På ett tidigare stadium var man nog inne på det, men i det slutliga afgörandet ville landtmannarepresentanterna icke reflektera på mitt anbud. Jag kan icke yrka bifall till reservationen, men jag skulle med jämnmod se, att den blefve bifallen af kammaren.

*Forordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Swartz: Herr talman! Det är egentligen endast ett uttalande af den näst föregående talaren, som gjort, att jag anser mig skyldig att säga några ord i denna fråga. Han uttalade nämligen den förmodan, att den här bestämmelsen genom något slags förbiseende kommit in i förslaget. Jag får verkligen säga, att jag icke kan låta en sådan förmodan stå oemotsagd, ty det skulle kunna hända, att om herrarna trodde, att denna här bestämmelsen kommit in i förslaget af förbiseende, skulle herrarna också kunna tro, att jag gjort mig skyldig till andra sådana förbiseenden på andra håll, och det vill jag icke erkänna. Det är ju möjligt, att så någonstädes kan vara fallet, jag vet icke om det. Men i det här fallet vågar jag säga, att det icke alls är något förbiseende. Det är ej heller, så vidt jag förstår, någon orättvisa i detta stadgande, utan det står i full öfverensstämmelse med principerna för förslaget, och det står i full öfverensstämmelse med hvad som på många andra håll är gällande utom på jordbruksområdet, där en sådan här inkomstbeskattning förut icke varit införd. En handtverkare, som till hjälp i sitt arbete använder sina barn, får utan tvifvel äfven skatta för familjens samlade arbetsinkomst. Fadern får alltså icke göra afdrag för hvad han betalar ut till barnens underhåll. Det har icke synts mig föreligga några principiella skäl, som talade för en afvikelse i det här fallet beträffande jordbruket, äfven om jag vill erkänna, att den af motionären föreslagna bestämmelsen kan få en vidsträcktare tillämpning inom landtbruket än den möjligen på andra håll har haft. Jag vill emellertid därför säga, att det är så långt ifrån af förbiseende, att det är med full afsikt, som förslaget blifvit framställt.

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Herr talman, mina herrar! Det var nöjsamt att höra af herr Kvarnzellius, att han ställde sig välvilligare mot reservationen här i kammaren än i utskottet, och det var

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*

(Forts.)

äfvén med tillfredsställelse jag hörde herr statsrådets yttrande, då, efter hvad som framgick af detsamma, man kan antaga, att han icke har så mycket emot, om reservationen skulle komma att antagas af kammaren.

Nu skall jag emellertid be att få framhålla ett skäl, som för mig varit afgörande. Det är nämligen på det sättet ute på landsbygden, att ungdomen gärna drager sig in till städerna och söker arbete därstädes, dels på den grund att de där få bra betaldt, dels anse de, att arbetet därstädes är lättare att utföra, och dels finnas flera tillfällen till förströelse. Jag har mig bekant, att föräldrar göra allt hvad de kunna för att få barnen att stanna hemma, och om det lyckas, så sker det ofta därigenom, att de erbjuda sig att lämna barnen en penningssumma, som de få handskas med efter behag. Om barnen nämligen underkasta sig det strängare arbetet, fordra de likväl som villkor för att stanna hemma att erhålla någon kontant ersättning, därför. De vilja liksom deras kamrater, som varit borta, ha penningar att röra sig med och kunna använda dem efter eget godfinnande.

Dessa synpunkter ha för mig och mina medreservanter varit afgörande, vid behandlingen af denna fråga, och därför hafva vi i vår reservation inskränkt oss till att icke begära större afdrag för hemmavarande barn än högst 200 kronor för hvarje. Jag tror, att om herrarna tänka litet mera på denna sak och sätta sig in i dessa förhållanden, herrarna skola finna, att såväl arbetarne som landtmännen ha samma intresse af att bifalla reservationen, till hvilken jag ber att få yrka bifall.

Herr Eriksson i Grängesberg: Herr talman! Jag begärde ordet, då herr Olausson sade, att det skulle vara orättvist att icke bifalla förslaget, ty jag vet icke med mig, att jag skulle velat vara med om att göra landtmännen någon orättvisa. Men om man skulle bifalla det yrkande, som här är framställt, så skulle man enligt min uppfattning åstadkomma en sådan rättvisa, att man konsekvent sökte tillämpa förslaget äfvén på andra områden. Skall man slå in på den principen, att de olika familjemedlemmarne beskattas på detta sätt, så bör man draga ut konsekvenserna och icke inskränka sig endast till detta fall. Herr Kvarnzelius har framhållit ett fall, där särskilda ömmande omständigheter gjorde sig gällande. Han omnämde, att så länge en man och en kvinna, som arbetade i en fabrik, icke voro gifta, så beskattades de hvar för sig, men sedan de blivit gifta, beskattades deras sammanlagda inkomst, hvarför de icke kommo i åtnjutande af något bevillningsfritt afdrag. I Stockholm kan denna minskning i inkomster vid sådana förhållanden uppgå till 60 å 70 kronor. Skall man sålunda gå in på denna princip, så bör man taga i öfvervägande att göra den gällande på alla områden. Nu medger jag, att det icke skulle spela så stor roll, om man skulle bifalla reservationen. Men jag vill på samma gång säga, att jag icke tror, att ett bifall till reservationen skulle bidraga att hämma emigrationen. Ty om en landtman, som har en inkomst af 1,500 kronor, på grund af detta förslag skulle medgifvas ett bidrag af 200 kronor, så skulle

han härigenom betala 1 krona 60 öre mindre i skatt till staten, och det synes mig icke vara af så stor betydelse. Vill man genomföra denna princip, så må det så vara, men realiter har den icke så stor betydelse. Det är endast dessa synpunkter jag velat påpeka.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Herr Persson i Stallerhult: Herr talman! För min del har jag icke kunnat förstå annat än att reservanterna i denna del ha rätt. Och skulle utskottets förslag vinna bifall, så skulle detta uppväcka missnöje, åtminstone inom de trakter, jag tillhör. Det händer i ganska många fall, att en jordbrukare sköter sitt hemman med sin hemmavarande son eller dotter, under det att en granne sköter sitt jordbruk med en legd dräng eller piga. Och då är det naturligt att när all inkomst skall upptagas, får afdrag icke göras i det ena fallet men däremot i det andra. Detta blefve en ojämnhet, som måste väcka missnöje. Jag vill icke antaga, att denna bestämmelse formulerats på detta sätt på grund af förbiseende utan meningen var, att all inkomst skulle beskattas. Men om förslaget kommer att föra sådana följder med sig, så undrar jag, om man icke bör söka att undanröja dessa olägenheter. Jag kan icke gilla allt hvad herr Kvarnzelius sade, utan jag undrar, om man icke kan resonera också på annat sätt. Han påstod, att sonens arbetsförtjänst skall läggas till familjens och beskattas. Det håller jag med om. Men jag vill taga ett motsatt exempel. En far har en son och skickar ut honom som tjänare. Sonen förtjänar, låt oss säga, 400 kronor, men denna inkomst är icke beskattningsbar: hvarken fadern eller sonen får skatta för densamma. Har han 3 söner och skickar ut dem och de hvar och en förtjäna 400 kronor, hvilket sammanlagdt blir 1,200 kronor, så får han icke heller i detta fall erlægga någon skatt, ty sönerna ha sin egen inkomst. Jag undrar om det är klokt att vidhålla en sådan lagstiftning. Nu säger herr statsrådet, att detta stämmer med § 11, där något afdrag icke medgifves för hvad en far kostar på sina barn. Men jag undrar, om det kan vara riktigt att hänvisa till denna paragraf, ty den innehåller ju, att vid taxering af inkomst må afdrag icke ske för den skattskyldiges kronoutskylder samt hans lefnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, däri inbegripet hvad den skattskyldige till annan utbetalat som bidrag till dennes undervisning eller uppfostran eller eljes på grund af lagligen åliggande försörjningsplikt. Här talas ju om det fall, att en far skickar ut sin son och betalar för honom, men i det fall jag nämnde skickar han ut honom för att han skall förtjäna pengar. Jag tror knappast, att dessa båda fall kunna jämföras med hvarandra.

Jag tror, att denna skatteförordning kan komma att blifva ganska besvärlig för befolkningen, och skulle den medföra sådana följder, att skattebidragen skulle bli så ojämna, som de måste blifva genom den formulering af § 9, som utskottet föreslagit, så tror jag icke, att detta skulle vara hälsosamt. Därför skulle jag önska, att kammaren måtte bifalla reservationen, till hvilken jag, herr talman, sålunda yrkar bifall.

I detta anförande instämde herrar *Persson* i Tällberg, *Räf*, *Jons-Andra Kammarrens Prot. 1910. Nr 62.*

Förordning om inkomst- och förmögenhets-skatt. son i Gumboda, *Mörtsell, Olsson* i Broberg, *Olsson* i Tyllered, *Jönsson* i Boa, *Akeson, Gustafsson* i Vi, *Lundell, Juhlin, Nilsson* i Linnås, *Olsson* i Alfdalsåsen och *Igel*.

(Forts.)

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman! På grund af hvad som enskildt sagts mig, ber jag få framhålla, att om hemmavarande i arbetet biträdande barn erhåller så stor ersättning, att det därför särskildt taxeras, så äger gifvetvis husfadren att göra motsvarande afdrag. Jag anser mig emellertid skyldig att framhålla, att ett afdrag af ifrågavarande beskaffenhet säkerligen blir af den art, att det kommer att befria en mängd personer från erläggande af någon som helst skatt. Om det varit fråga om afdrag enligt § 19, så skulle jag för min del icke haft så synnerligen mycket mot detta, men det afdrag, det här är fråga om, är af den art, att om man skall medgifva ett afdrag af 200 kronor för hvarje barn så kommer t. ex. en person med 1,300 kronors inkomst som har 3 barn, för hvilka sådant afdrag skulle medgifvas, ned till ett belopp af 700 kronor, och han blir då skattefri. Jag tror, att detta förslag är af den art, att man bör betänka sig, innan man går in på detsamma.

Herr Jesperson: Herr talman! Jag vill endast påpeka en sak beträffande detta, som påyrkats af reservanterna. Om man följer utskottets förslag, så kommer den konsekvensen att bli rådande, att om t. ex. två grannar hvar för sig hafva sina barn hemma hos sig, och barnen arbeta i föräldrarnes näring, i deras jordbruk, så erhålla icke föräldrarne något afdrag. Men om de båda grannarna taga emot hvarandras barn och låta dem arbeta på detta sätt hos hvarandra, så få de afdrag. Jag undrar, om icke detta pekar på, att det är afvita förhållanden. Jag yrkar därför, herr talman, bifall till reservationen.

Härmed var öfverläggningen slutad. I enlighet med de därunder förekomna yrkandena framställde herr talmannen propositioner först på godkännande af utskottets förslag och därefter på bifall till den reservation, som vid paragrafen afgifvits af herr Nilsson i Bonarp; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den senare propositionen. Votering begärdes likväl af herr Karlsson i Göteborg, i anledning hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller den reservation, som afgifvits af herr Nilsson i Bonarp vid 9 § i bevillningsutskottets föreliggande författningsförslag, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt utskottets förslag till lydelse af nämnda §.

Voteringen utvisade 107 ja mot 84 nej; och hade kammaren således bifallit den af herr Nilsson i Bonarp vid paragrafen afgifna reservationen.

*Förordning
om inkomst-
och för-
mogenhets-
skatt.*
(Forts.)

Öfriga delar af författningsförslaget.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten 1:o) förklarades vara besvarad genom ofvan angifna beslut.

Punkterna 2:o) och 3:o).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 3.

Anmälades och godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från statsutskottet:

nr 154, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om provisorisk löneroglering för befattningshafvande i statsdepartement samt vissa centrala ämbetsverk;

från tredje särskilda utskottet:

nr 156, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sjukkassar samt fyra i ämnet väckta motioner;

nr 157, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till sjukkasseeväsendets befrämjande, dels ock i ämnet väckt motion; och

nr 158, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseeväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma, dels ock i ämnet väckta motioner; samt

från Riksdagens kansli:

nr 146, rörande utredning i fråga om kostnadsfri utdelning af Post- och Inrikestidningar till rikets samtliga kommuner; och

nr 159, angående åtgärder mot användande af denaturerad brännvin såsom berusningsmedel.

§ 4.

Vidare anmälades och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 29, angående lagar, innefattande ändring dels i gällande stadganden om nattvardsgång, dels i 2 kap. 3, 4 och 8 §§ kyrkolagen, dels ock i 2 kap. 13 § samma lag;

nr 30, angående lag om ändrad lydelse af 18 § 34 punkten i lagen om val till Riksdagen;

nr 31, angående förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 33 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.;

nr 32, angående förslag till lag om ändrad lydelse af § 40 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 samt § 42 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863;

nr 33, rörande förordning angående uppgifter om befolkningens yrken för folkräkningen den 31 december 1910;

nr 34, angående förslag till ändrad lydelse af 15 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin;

nr 35, rörande ändrad lydelse af 2, 12, 13 och 21 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907;

nr 36, angående åvägabringande af lagändring i syfte att förekomma uppenbar sköfling af ungskog;

nr 37, rörande förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter.

nr 38, rörande ändrad lydelse af 14 och 29 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl;

nr 39, angående lag, innefattande vissa bestämmelser om styrkande af hinderlöshet till äktenskap; och

nr 40, rörande lag angående upphäfvande af lagen den 1 juli 1898 om anteckning i kyrkobok af utrikes slutna äktenskap.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11,25 e. m.

In fidem

Per Cronvall.